

Erasmus+

MNE

*Mobilnosti
programa
Erasmus+*

Erasmus+

Nacionalna Erasmus+ kancelarija

PUBLIKACIJA

April 2018.

Izdavač:

Nacionalna Erasmus+ Kancelarija u Crnoj Gori

Dizajn i priprema za štampu:

Nikola Latković, MFA

Tiraž:

100

Štampa:

Golbi DOO, Podgorica

Ovaj projekat se finansira
sredstvima EU

*Ovaj dokument je finansiran sredstvima
Evropske unije. Publikacija odražava samo
stanovišta autora i ni pod kojim uslovima
se Evropska unija ili njene institucije ne
mogu smatrati odgovornima za sadržinu
dokumenta.*

Sadržaj:

Zašto je Erasmus sinonim za studentsku mobilnost?	4
Pojam međunarodne kreditne mobilnosti	5
Međunarodna kreditna mobilnost Zemlje u kojima se sprovodi međunarodna kreditna mobilnost Najznačajniji programi u okviru međunarodne kreditne mobilnosti	
Uloga institucija visokog obrazovanja	6 – 12
1. Aplikacija 2. Projekti mobilnosti (vrste i trajanje) 3. Međuinstitucionalni sporazumi 4. Apliciranje konzorcijuma za međunarodnu kreditnu mobilnost i priključivanje partnera 5. Finansijska sredstva za implementaciju 6. Izveštavanje o projektu mobilnosti	
Učešće pojedinaca	13 – 18
1. Kvalifikovanost 2. Kriterijumi selekcije 3. Mogućnosti mobilnosti 4. Mogućnosti koje pruža međunarodna kreditna mobilnost za Bachelor, Master i Doktorske studije 5. Način finansiranja	
Erasmus Mundus zajedniči magistarski programi	19
Doktorske studije i Marie Skłodowska-Curie Actions	20
Prva regionalna alumni asocijacija za Zapadni Balkan (WBAA)	21
Iskustva korisnika programa mobilnosti	24 – 35

Zašto je Erasmus sinonim za studentsku mobilnost?

Evropa finansira ovaj program već više od 30 godina, počev od 1987. godine, kada su po prvi put započele razmjene studenata i nastavnog osoblja tadašnjih 12 članica Evropske ekonomske zajednice. Sa stvaranjem i širenjem Evropske unije, program je obuhvatio sve njene zemlje članice. Od 2014. godine, mogućnosti koje program pruža proširile su se i van EU, na mnoge druge regione svijeta, zbog čega je simbolično dodat plus u njegovom nazivu. Erasmus+ je danas najveći program Evropske unije koji omogućava mobilnost studenata i osoblja.

Erasmus+ mobilnosti su najčešće jednosemestralni ili dvosemestralni boravci na drugim univerzitetima na svim nivoima studija, a od konkursnog roka 2018. on omogućava i praksu u preduzećima u Evropskoj uniji (tzv. *traineeship opportunities*). Naravno da je u osnovi mobilnosti pohađanje nastave i polaganje ispita. Međutim, proratne koristi, koje se ne spominju, često znaju da budu mnogo značajnije. Student dobija mogućnost da proširi svoje vidike, nauči nove jezike, upozna se sa novim kulturama, oslobodi se predrasuda po pitanju drugih nacija, kultura, religija, jer mobilnost pomaže mladom čovjeku da sagleda život i razbije predrasude.

Program indirektno podstiče multikulturalnost. Veliki broj brakova je takođe sklopljen zahvaljujući ovom programu. Ovaj program je zaista mnogo više nego samo puko studiranje i polaganje ispita. Omogućava mladim ljudima da svijet gledaju drugim očima, otkrivaju nove emocije i uče ono što ne piše u udžbenicima....

Vanja Drljević
Nacionalni Erasmus+ koordinator

POJAM MEĐUNARODNE KREDITNE MOBILNOSTI

Definicija međunarodne kreditne mobilnosti

Kreditna mobilnost može se definisati kao ograničeni period studiranja ili osposobljavanja u inostranstvu (u okviru tekućih studija u matičnoj instituciji) radi dobijanja kredita. Nakon faze mobilnosti, studenti se vraćaju u svoju matičnu instituciju, gdje se krediti priznaju i studenti završavaju svoje studije.

Šta nudi Erasmus+ u kontekstu mobilnosti?

Erasmus+ program nudi širok spektar mogućnosti za studente da studiraju i obave praksu u inostranstvu. Erasmus+ kroz međunarodnu kreditnu mobilnost omogućava i mobilnost nastavnog i administrativnog osoblja univerziteta.

Na kom nivou studija je moguća mobilnost kroz akciju Međunarodne kreditne mobilnosti?

Bachelor, Master i doktorskim studijama.

Koliko može da traje mobilnost?

Mobilnost može da traje od 3 do 12 mjeseci, tokom kojeg perioda studenti polažu ispite na inostranim univerzitetima.

Zemlje u kojima se sprovodi međunarodna kreditna mobilnost

Međunarodna kreditna mobilnost se realizuje između tzv. "programskih" i "partnerskih zemalja".

Programske zemlje su one zemlje koje u potpunosti učestvuju u Erasmus+ programu. Da bi to uradile, one formiraju Nacionalne agencije i finansijski doprinose programu. 33 programske zemlje su: 28 država članica EU, Island, Lihten-

štajn, Norveška, bivša Jugoslovenska Republika Makedonija i Turska. *Od ovog konkursnog roka, Republika Srbija takođe priprada grupi programskih država.*

Partnerske zemlje su sve druge zemlje svijeta.

Da li su sve partnerske zemlje kvalifikovane za međunarodnu mobilnost?

Ne. Švajcarska, Andora, Monako, San Marino, Vatikan, Iran, Irak, Jemen, i Savjet za saradnju zemalja Persijskog zaliva nemaju pravo na međunarodnu kreditnu mobilnost.

Novina za Crnu Goru od 2018. !!!

Studenti takođe mogu obaviti praksu u nekoj od Erasmus+ programskih zemalja (*traineeship opportunities*) za period od 2–12 mjeseci.

Mobilnost nastavnog i administrativnog osoblja

Erasmus+ program takođe finansira mobilnost nastavnog osoblja, omogućavajući osoblju da predaje i da se osposobljava u inostranstvu. Posljednje, ali ne i najmanje važno, Erasmus+ pruža mogućnost i za mobilnost administrativnog osoblja univerziteta (kancelarije za međunarodnu saradnju, centri za kvalitet, centar za doktorske studije, karijerni centar i sl.)

Minimalna dužina trajanja je 2 dana kada se mobilnost realizuje između programskih zemalja i 5 dana kada se realizuje između programskih i partnerskih zemalja. U oba slučaja, maksimalna dužina trajanja je 60 dana.

UČEŠĆE INSTITUCIJA VISOKOG OBRAZOVANJA

Prijavljivanje projekta međunarodne kreditne mobilnosti

Međunarodna mobilnost studenata i osoblja je otvorena za učesnike sa institucija visokog obrazovanja koje se nalaze u programskim i partnerskim zemljama.

Ko šalje prijavu za projekat međunarodne kreditne mobilnosti?

Prijavu može da šalje samo institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje, u ime partnera. Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje treba da bude nosilac Erasmus Povelje za visoko obrazovanje, kao i da preda prijavu Nacionalnoj agenciji.

Gdje se može naći prijavi formular za projekat mobilnosti?

Konačna verzija prijave dostupna je na sajtu Nacionalnih agencija.

Institucije visokog obrazovanja mogu pronaći tehnička uputstva koja im mogu biti od koristi prilikom popunjavanja e-forme za akcije kojima rukovodi Nacionalna agencija, na sledećem linku:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/discover/guide/documents/eform-technical-guide_en.pdf

Kako institucija iz programske zemlje prijavljuje projekat?

Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje može podnijeti isključivo jednu prijavu za međunarodnu kreditnu mobilnost kao pojedinačna institucija, pokrivajući sve institucije visokog obrazovanja iz partnerske zemlje sa kojima namjerava da sarađuje. Međutim, institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje takođe može da se prijavi za međunarodnu kreditnu mobilnost kao dio konzorcijuma. U tom slučaju je u obavezi da spriječi ponovno finansiranje iste mobilnosti ukoliko se koriste oba ova načina istovremeno.

Koliko često se može institucija prijavljivati za projekat međunarodne kreditne mobilnosti?

Prijava se vrši jednom godišnje, na osnovu objavljenog konkursa, koji se obično objavljuje polovinom oktobra.

Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje treba da odredi i navede institucije visokog obrazovanja iz partnerskih zemalja sa kojima namjerava da sarađuje.

Šta je važno prilikom prijave projekta?

Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje treba da obrazloži na koji način je planirani projekat mobilnosti u vezi sa strategijom internacionalizacije institucije visokog obrazovanja iz partnerske zemlje i kakav će uticaj ovaj projekat imati na partnera.

Kako se šalje prijava?

Prijava se šalje zajedno sa ugovorom o grantu između institucije visokog obrazovanja iz programske zemlje i Nacionalne agencije, i stoga je pravno obavezujuća.

Međuinstitucionalni sporazumi ne moraju biti potpisani prilikom procesa prijave, ali treba da budu potpisani prije početka perioda mobilnosti. Međutim, treba podsticati institucije visokog obrazovanja da razmotre međuinstitucionalne sporazume zajedno sa njihovim partnerima, kako bi razgovarali i složili se u vezi sa uslovima mobilnosti već tokom pripreme njihove aplikacije za finansiranje.

Registracija ustanova i šta to podrazumijeva ?

Svaka organizacija koja je uključena u proces apliciranja, mora dobiti identifikacioni kod učesnika (PIC). Nema potrebe za ponovnom registracijom organizacija koje već posjeduju PIC zbog učešća u drugim programima Evropske unije (npr. Horizon 2020). PIC iz prethodne registracije važi i prilikom apliciranja za Erasmus+.

PIC je neophodan institucijama visokog obrazovanja iz partnerskih zemalja čim budu izabrane, a u krajnjem slučaju prije početka mobilnosti. Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje mora biti obaviještena o PIC-u. PIC nije neophodan u fazi apliciranja.

U cilju dobijanja identifikacionog koda učesnika, institucija visokog obrazovanja se mora registrovati na Portalu za učesnike Evropske komisije:

<http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/organisations/register.html>

Instituciji visokog obrazovanja je, prije svega, potrebna lozinka za siguran pristup URF preko Servisa Evropske komisije za provjeru validnosti (ECAS).

Šta podrazumijeva projekat mobilnosti?

Projekat mobilnosti se sastoji od svih vrsta mobilnosti za koje institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje (ili nekoliko institucija visokog obrazovanja, kada je u pitanju konzorcijum) zahtijeva finansiranje u prijavnim formularu. Podnosilac prijave prijavljuje se za sve nivoe mobilnosti sa različitim partnerskim zemljama u okviru iste prijave. Projekat mobilnosti može obuhvatati jednu ili više sljedećih aktivnosti:

- › odlazna i dolazna mobilnost studenata u svrhu studija;
- › odlazna i dolazna mobilnost studenata u svrhu prakse;
- › odlazna i dolazna mobilnost osoblja u svrhu izvođenja nastave;
- › odlazna i dolazna mobilnost osoblja u svrhu stručnog usavršavanja.

Dužina trajanja mobilnosti

Projekat mobilnosti može trajati 16 mjeseci ili 24 mjeseca.

Dužina trajanja projekta je različita u odnosu na dužinu trajanja aktivnosti u okviru projekta. Datumi početka i kraja aktivnosti mogu varirati: ono što je važno je da datum početka i kraja svih aktivnosti koje su predviđene projektom mora biti u okviru datuma početka i kraja projekta (period kvalifikovanosti). Moguće je skratiti ili produžiti period trajanja projekta mobilnosti, ukoliko je to u okvirima koji su naznačeni u Erasmus+ programskom vodiču, (promjena sa 16 mjeseci na 24 mjeseca i obratno). Međutim, ove promjene zavise od 'zahtjeva za izmjenu' od strane korisnika i treba da budu odobrene od strane Nacionalne agencije u Erasmus+ programskoj zemlji.

Prvi dan koji student provodi na instituciji domaćina se smatra datumom početka perioda mobilnosti. Na primjer, to bi mogao biti datum početka prvog kursa odnosno prvi radni dan, događaj dobrodošlice koji organizuje institucija domaćin, kursevi jezika ili kulture; pohađanje kurseva jezika koje organizuju neke druge organizacije, ukoliko matična institucija navedeno smatra relevantnim dijelom perioda mobilnosti.

Posljednji dan koji student provodi na instituciji domaćinu označava datum završetka perioda mobilnosti. To može biti završetak ispita, kurseva ili završetak perioda obaveznog prisustva.

Kriterijumi selekcije projekta mobilnosti?

Institucije visokog obrazovanja iz programskih zemalja odgovaraju na pitanja koja se odnose na svaku vrstu mobilnosti sa određenom partnerskom zemljom. Ovo je obuhvaćeno odjeljkom 'Quality questions' aplikacione forme. Evaluatori zatim ocjenjuju svaki set mobilnosti u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- › Relevantnost strategije (maksimalno 30 poena)
- › Vrsta sporazuma o saradnji (maksimalno 30 poena)
- › Kvalitet aktivnosti i implementacija (maksimalno 20 poena)
- › Uticaj i diseminacija (maksimalno 20 poena)

Ovi prijedlozi moraju osvojiti ukupno najmanje 70 poena, da bi se finansiranje uopšte razmatralo.

VAŽNA NAPOMENA Odobreni broj mobilnosti, ne znači po automatizmu, i odobreni broj istih. Sve zavisi od institucija visokog obrazovanja, i aktivne uloge nastavnog osoblja studenata, koliko će od dobijenog biti iskorišteno.

Šta je međuinstitucionalni sporazum?

Međuinstitucionalni sporazum je dokument koji sadrži načela Erasmus Povelje za visoko obrazovanje (ECHE), kojih se

Key Action 1
– Mobility for learners and staff –
Higher Education Student and Staff Mobility

Inter-institutional¹ agreement 2014-20[21]²
between institutions from
Programme and Partner Countries³

[Minimum requirements]⁴

The institutions named below agree to cooperate for the exchange of students and/or staff in the context of the Erasmus+ programme. They commit to respect the quality requirements of the Erasmus Charter for Higher Education in all aspects of the organisation and management of the mobility, in particular the recognition of the credits (or equivalent) awarded to students by the partner institution. The institutions also commit to sound and transparent management of funds allocated to them through Erasmus+.

A. Information about higher education institutions

Full name of the institution / country	Erasmus code or city ⁵	Contact details ⁶ (email, phone)	Website (eg. of the course catalogue)
[...]			

¹ Inter-institutional agreements can be signed by two or more higher education institutions (HEIs), at least one of them must be located in a Programme Country of Erasmus+.

² Higher Education Institutions have to agree on the period of validity of this agreement

³ Erasmus+ Programme Countries are the 28 EU countries, the EFTA countries and other European countries as defined in the Call for proposals. Eligible Partner Countries are listed in the Programme Guide.

⁴ Clauses may be added to this template agreement to better reflect the nature of the institutional partnership.

⁵ Higher Education Institutions (HEI) from Erasmus+ Programme Countries should indicate their Erasmus code while Partner Country HEIs should mention the city where they are located.

⁶ Contact details to reach the senior officer in charge of this agreement.

1

pridržavaju institucije visokog obrazovanja iz partnerskih zemalja, s obzirom da ne posjeduju Povelju. Međuinstitucionalni sporazum možete pronaći ovdje:

http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/quality-framework_en.htm#inter-institutional_agreements

Svaka mobilnost između institucija visokog obrazovanja, bez obzira na to da li se ove institucije nalaze u programskoj ili u partnerskoj zemlji, mora biti obuhvaćena međuinstitucionalnim sporazumom.

Ako se mobilnost sprovodi između institucije visokog obrazovanja iz programske zemlje (ili konzorcijuma) i nekoliko institucija visokog obrazovanja sa sjedištem u istoj partnerskoj zemlji (npr. univerzitet u Italiji i dva univerziteta u Maroku), strane koje učestvuju su u mogućnosti da potpišu bilateralni ili multilaterarni međuinstitucionalni sporazum, ukoliko su ispunjene obaveze propisane ugovorom. Isključivo oni koji su nadležni za Univerzitet (npr. pravni zastupnik kao što je to definisano u 'Identifikacionom kodu učesnika (PIC)) mogu zvanično da se prijave za međunarodnu kreditnu mobilnost i potpišu potrebna dokumenta, ali ne i fakulteti pojedinačno.

Institucije visokog obrazovanja iz partnerskih zemalja su u obavezi da koriste ECTS kredite i ekvivalentne mehanizme. Neophodno je da obje strane priznaju periode mobilnosti, kao što je to propisano u međuinstitucionalnom sporazumu i Ugovoru o učenju.

Prijavljanje konzorcijuma za međunarodnu kreditnu mobilnost i priključivanje partnera

U skladu sa Erasmus+ programskim vodičem, institucija visokog obrazovanja se može prijaviti za grant na dva različita načina:

- I) direktno preko Nacionalne agencije kao pojedinačna institucija visokog obrazovanja ili
- II) preko konzorcijuma čiji je član. Institucija visokog obrazovanja je u obavezi da spriječi ponovno finansiranje

učesnika kada se istovremeno koriste oba načina, jer se ista mobilnost ne može finansirati dva puta.

Jedinstveni prijavni formular za akreditaciju konzorcijuma za mobilnost u visokom obrazovanju uzima u obzir i aktivnosti unutar Evrope, kao i međunarodne aktivnosti. Možete je pronaći ovdje:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/discover/guide/2015/documents/accreditation-higher-education-mobility_en.pdf

Ako se novi partner priključuje konzorcijumu, zahtjev za izmjenu šalje se Nacionalnoj agenciji. Nacionalna agencija procjenjuje uticaj izmjene na konzorcijum, ispunjenost kriterijuma podobnosti itd. Ako sve ovo nema uticaj na konzorcijum u cjelini, nema potrebe da se ponovo vrši akreditacija.

Prijavni formular

Prijava se sastoji od različitih odjeljaka u kojima je sažeto predstavljen projekat mobilnosti: opšte informacije, kontekst, glavne aktivnosti, budžet, pitanja o kvalitetu, kontrolna lista, obavještenje o zaštiti podataka, deklaracija časti i aneksi.

Svi tehnički aspekti u vezi s ovim odjeljcima su detaljno opisani u Tehničkom vodiču za popunjavanje prijavnog formulara (e-forma).

U odjeljku D. Glavne aktivnosti, potrebno je unijeti različite aktivnosti odlazne i dolazne mobilnosti za svaku od partnerskih zemalja sa kojima namjeravate da sarađujete. Svaki zahtjev za mobilnost za svaku partnersku zemlju se pojedinačno ocjenjuje, što znači da bi Nacionalna agencija mogla da odluči da finansira mobilnost sa jednom partnerskom zemljom, ali ne i sa drugom, ili da smanji broj zahtjeva za mobilnost.

U dijelu koji se odnosi na detalje aktivnosti – ukupno trajanje, potrebno je navesti ukupnu dužinu trajanja za sve mobilnosti, a ne i pojedinačno trajanje po učesniku (npr. 120

mjeseci za 10 studenata, iz čega proizilazi prosjek od 12 mjeseci po učesniku). Treba imati na umu da minimalna i maksimalna dužina trajanja perioda mobilnosti iznosi od 3 mjeseca, odnosno jedan akademski semestar, do 12 mjeseci (za studente) i od 5 dana do 2 mjeseca za osoblje, kao što je navedeno u Erasmus+ Programskom vodiču.

U slučaju da Deklaracija časti nije potpisana od strane pravnog zastupnika, potrebno je obezbijediti važeće punomoćje.

Odjeljak F – Pitanja o kvalitetu (kriterijumi za dodjelu)

Ovaj dio je od posebnog značaja jer je presudan za odabir projekata koje će financirati Nacionalna agencija. Da biste uspješno popunili ovaj odjeljak, morate imati jasnu zamisao sa kim želite da sarađujete i kako će vaše dužnosti biti podijeljene.

Imajte na umu da ćete morati da unesete jedinstveni identifikacioni kod svake institucije sa kojom želite da sarađujete. U slučaju da institucija ne posjeduje ovaj kod, u obavezi ste da navedete puni naziv.

Naziv svake partnerske zemlje naveden u tabeli “Detalji aktivnosti” se automatski pojavljuje u dijelu Pitanja o kvalitetu. Moraćete da odgovorite na 4 pitanja koja se odnose na svaku partnersku zemlju:

1. Relevantnost planiranih mobilnosti
 2. Vrsta ugovora o saradnji
 3. Vrsta plana projekta i
 4. Njegov uticaj i diseminacija za svaku partnersku zemlju
- Osim ovog dokumenta, Smjernice za eksperte o ocjeni kvaliteta mogu biti od koristi prilikom popunjavanja ovog

dijela, ukazujući na referentnost odgovora u odnosu na ocjenjivanje.

Procedura evaluacije

Nakon predaje prijave Nacionalnoj agenciji, ista prolazi proceduru evaluacije. Nacionalna agencija imenuje stručnjake koji ocjenjuju prihvatljivost i kvalitet aplikacije, u skladu sa Smjernicama za eksperte

o ocjeni kvaliteta koji je pripremila Evropska komisija.

Nakon utvrđivanja prihvatljivosti svih zahtjeva za mobilnost, sve planirane mobilnosti sa određenom partnerskom zemljom se pojedinačno procjenjuju u skladu sa četiri pitanja kvaliteta. Svako pitanje nosi 20 ili 30 poena, a ukupni rezultat za sva 4 pitanja mora biti iznad 60/100 da bi se uopšte razmatralo finansiranje projekta. U skladu sa procjenom kriterijuma kvaliteta, evaluator može preporučiti Nacionalnoj agenciji da odabere samo one programe mobilnosti sa određenim partnerskim zemljama (npr. prihvatanje programa mobilnosti sa Južnom Afrikom, ali ne sa Čileom), ili samo one mobilnosti u okviru određene partnerske zemlje (samo za studente ili osoblje; dolazne ili odlazne).

Na osnovu procjene evaluatora, odbor za evaluaciju će potom odabrati projekte koji će se financirati. Vodeći računa o ravnomjernoj geografskoj raspoređenosti, odbor može donijeti neke izmjene na listi rangiranih projekata mobilnosti u okviru određene regije kako bi se obezbijedila bolja geografska raspoređenost.

Odluka o dodjeli granta

Nacionalne agencije će obavijestiti institucije o konačnoj odluci za dodjelu granta. Podnosioci zahtjeva kojima je

odobrena mobilnost potpisuju Ugovor o grantu sa Nacionalnom agencijom.

Finansijska sredstva za implementaciju

Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje je odgovorna za upravljanje finansijskim sredstvima koja su podijeljena od strane Nacionalne agencije. Ova institucija će potpisati Ugovor o grantu sa Nacionalnom agencijom, kao i sa učesnikom (za mobilnost studenata ili osoblja) bez obzira na to da li se radi o dolaznoj ili odlaznoj mobilnosti. Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje vodi računa o svim troškovima koji se odnose na mobilnost.

Šta podrazumijeva podrška za organizaciju mobilnosti?

Institucija visokog obrazovanja iz programske zemlje dobija finansijska sredstva za organizacionu podršku u ime partnerstva. Organizaciona podrška treba da bude podijeljena od strane partnera na međusobno prihvatljivoj osnovi o kojoj su odlučile institucije učesnice, i po mogućnosti navedeno u međuinstitucionalnom sporazumu.

Organizaciona podrška predstavlja finansijsku podršku za troškove od strane institucija u odnosu na aktivnosti koje su u vezi sa mobilnošću studenata ili osoblja, kako bi se u potpunosti obezbijedilo sprovođenje načela Erasmus Povelje za visoko obrazovanje. Prvi primjer predstavljaju organizacioni planovi sa partnerskim institucijama, uključujući posjete potencijalnim partnerima, slaganje u pogledu međuinstitucionalnih sporazuma u vezi sa selekcijom, pripremama, prijemom i integracijom učesnika na razmjeni, kao i ažuriranje ovih međuinstitucionalnih sporazuma.

Rok za prefinansiranje učesnika od strane institucija visokog obrazovanja je:

ZA STUDENTE: 30 dana nakon potpisivanja Ugovora o grantu od strane studenta i institucije visokog obrazovanja iz programske zemlje, i ne kasnije od datuma počet-

ka perioda mobilnosti, ili po prijemu potvrde o dolasku.

ZA OSOBLJE: 30 dana nakon potpisivanja ugovora od obje strane, i ne kasnije od datuma početka perioda mobilnosti. Načini plaćanja se navode u Ugovoru o grantu između institucije visokog obrazovanja i studenta/osoblja.

Međutim, student može donijeti odluku da produži period mobilnosti, ali bez granta, kada se prvobitni period mobilnosti završi ili ako se prvobitni period mobilnosti uskoro završava, i ukoliko se tako dogovore matična institucija i institucija domaćin. U skladu s tim, Ugovor o grantu i Ugovor o učenju moraju biti izmijenjeni ili dopunjeni.

Iznos pojedinačne finansijske podrške, (isplata za studente jednom mjesečno i za osoblje na dnevnoj osnovi) i iznos finansijske podrške za putne troškove, (npr. iznos kojim se pokrivaju putni troškovi za odlazak/dolazak u partnerske zemlje) je precizno određen, ovi iznosi ostaju isti tokom cijelog perioda mobilnosti.

Tabela 1. Iznos stipendija za mobilnost studenata i osoblja (2018-2020)

ZEMLJA PRIMALAC	STUDENTI Mjesečni iznos	OSOBLJE Iznos (po danu)
Norveška, Danska, Luksemburg, Ujedinjeno Kraljevstvo, Island, Švedska, Irska, Finska, Lihtenštajn	900	180
Holandija, Austrija, Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Španija, Kipar, Grčka, Malta, Portugal	850	160
Slovenija, Estonija, Letonija, Hrvatska, Slovačka, Češka, Litvanija, Turska, Mađarska, Poljska, Rumunija, Bugarska, bivša jugoslovenska republika Makedonija	800	140
Partnerske zemlje	700	180

Tabela 2. Iznos podrške za putne troškove učesnika

UDALJENOST PUTOVANJA	IZNOS
Od 10 do 99 km	20 EUR po učesniku
Od 100 do 499 km	180 EUR po učesniku
Od 500 do 1999 km	275 EUR po učesniku
Od 2000 do 2999 km	360 EUR po učesniku
Od 3000 do 3999 km	520 EUR po učesniku
Od 4000 do 7999 km	820 EUR po učesniku
8000 km i više	1500 EUR po učesniku

Studenti i osoblje mogu dobiti, osim granta Evropske unije ili kao zamjenu za grant Evropske unije, (u slučaju da učesnici razmjene ne dobiju grant Evropske unije) nacionalni, regionalni i/ili lokalni grant koji obezbjeđuje javni ili privatni donator. Ova vrsta granta koja se dodjeljuje od strane izvora finansiranja koji ne potiče iz budžeta Evropske unije ne zavisi od iznosa ili minimalnih i maksimalnih opsega koji su navedeni u Erasmus+ programskom vodiču.

Najviši iznos naknade mora biti naveden u posebnom Ugovoru o grantu (odvojeno od Ugovora o grantu Erasmus+-a između institucije visokog obrazovanja iz programske zemlje i učesnika).

Izveštavanje o projektu mobilnosti

Nakon što učesnici budu odabrani, partneri u projektu su u obavezi da izvještavaju o svim aktivnostima mobilnosti i o učesnicima, u online alatki pod nazivom *Mobility Tool+*. Ove informacije se ažuriraju mjesečno, ukoliko dođe do bilo kakvih promjena.

U tom cilju, od institucija se očekuje da pruže sve neophodne informacije o učesnicima koji dolaze iz njihove institucije. Ovo uključuje profil učesnika, destinaciju, trajanje mobilnosti, itd.

U svrhu izvještavanja, svakoj organizaciji uključenoj u projekat je potreban devetocifreni Identifikacijski Broj Učesnika (PIC), jedinstven za svoje institucije visokog obrazovanja. PIC treba da bude registrovan od strane pravnog lica institucije, koji je obično na nivou univerziteta, a ne na jednom od njegovih fakulteta.

Ako je institucija učestvovala u nekom programu Evrope, kao što je bivši Okvirni Program (FP7, FP6), Horizon2020, ili akcija Izgradnja Kapaciteta u Erasmus+, ona već posjeduje PIC. Jednostavna pretraga na [Portal Učesnika za Istraživanje i Inovacije](#) omogućava da se pronade jedinstveni PIC institucije.

Ako institucija još uvijek nema PIC, organizacija se mora registrovati na Portalu Učesnika kako bi se dobio PIC.

Treba pažljivo provjeriti da li institucija već ima PIC prije nego što se zatraži novi PIC!

Priznavanje

Institucije visokog obrazovanja su obavezne da periode mobilnosti priznaju kako je predviđeno u među-institucionalnom ugovoru i Ugovoru o učenju. Institucija primalac mora obezbijediti prepis ocjena studentu i instituciji koja šalje. Institucija koja šalje mora u potpunosti da prizna aktivnosti koje je student uspješno završio tokom mobilnosti, i da ih evidentira u Dodatku diplome.

Učesnik u mobilnosti izvještava o kvalitetu procesa priznavanja od strane institucije koja šalje preko EU online istraživanja koje sadrži posebne sekcije o priznavanju, čiji rezultati se pažljivo prate.

UČEŠĆE POJEDINACA U MOBILNOSTI

Kvalifikovanost

Za studije/obuke u inostranstvu, student mora biti upisan na instituciju visokog obrazovanja i pratiti studije koje vode do priznate diplome ili druge priznate kvalifikacije tercijalnog nivoa, kao što su Bachelor, Master, i Doktorat.

Vaša institucija mora da se nalazi u jednoj od zemalja koje učestvuju u Erasmus+ mobilnosti za visoko obrazovanje.

Ako se vaša institucija nalazi u programskoj zemlji, mora joj biti dodijeljena Erasmus Povelja za visoko obrazovanje (ECHE). Ova povelja je dio procedure akreditacije ustanovljena da garantuje kvalitetni okvir za sve učesnike u aktivnostima mobilnosti. Da biste znali da li je institucija nosilac ECHE-a ili da biste vidjeli cijelu listu institucija, možete provjeriti web stranicu vaše institucije ovdje:

http://eacea.ec.europa.eu/funding/2014/call_he_charter_en.php

Kriterijumi odabira za studiranje ili obavljanje pripravničkog staža (*traineeship* u inostranstvu) za Erasmus+ su definisani od strane vaše institucije visokog obrazovanja.

Koji su kriterijumi odabira za učešće u Erasmus+ kreditnoj mobilnosti?

Da biste učestvovali u Erasmus+ kreditnoj mobilnosti, morate ispuniti kriterijume za kvalifikaciju definisane od strane vaše institucije.

Pored toga, morate ispuniti kriterijume za odabir definisane od strane vaše institucije visokog obrazovanja. Kriterijumi

za odabir studenta su, između ostalog: akademski rezultati kandidata, prethodno iskustvo mobilnosti, motivacija, iskustvo u zemlji koja prima itd.

Odabir studenata kao i postupak dodjele grantova mora biti pravičan, transparentan, koherentan i dokumentovan, i mora biti stavljen na raspolaganje svim stranama uključenim u proces selekcije.

Sve dodatne informacije nalaze se na web stranici vaše institucije za visoko obrazovanje ili njihove kancelarije za međunarodnu saradnju.

Da li postoji starosno ograničenje za učešće u bilo kojoj aktivnosti Erasmus+ mobilnosti?

Starosno ograničenje za učešće u aktivnostima Erasmus+ mobilnosti ne postoji. Međutim, morate ispuniti kriterijume odabira za program za koji se prijavljujete, kako su definisane od strane vaše institucije visokog obrazovanja.

Gdje se može studirati ili obaviti praksa u okviru programa Erasmus+?

Počevši od 2015./2016. akademske godine, moguće je studirati na institucijama koje se nalaze u programskim i partnerskim zemljama ukoliko su ove institucije potpisale “međuinstitucionalni sporazum“ sa vašom matičnom institucijom. Da biste znali tačno gdje možete studirati/obaviti praksu, molimo kontaktirajte međunarodnu kancelariju vaše institucije visokog obrazovanja.

Za studentsku praksu, organizacija primalac može biti bilo koja privatna ili javna organizacija aktivna na tržištu rada ili u oblasti obrazovanja, obuke i mladih. Neki primjeri su:

- › javna ili privatna, mala, srednja ili velika preduzeća (uključujući socijalna preduzeća);
- › javno tijelo na lokalnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- › socijalni partner ili drugi predstavnik iz polja rada, uključujući privredne komore, zanatska / profesionalna udruženja i sindikate;
- › istraživački institut;
- › fondacija;
- › škola / institut / obrazovni centar (na bilo kom nivou, od predškolskog do višeg srednjeg obrazovanja, uključujući stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih);
- › neprofitna organizacija, udruženje, NVO;
- › tijelo za karijerno savetovanje, stručno savjetovanje i informativne usluge;
- › Takođe je moguće obaviti praksu na instituciji visokog obrazovanja koja se nalazi u jednoj od programskih zemalja.
- › Institucije EU na kojima se ne može obavljati praksa?

Sljedeće vrste organizacija nisu kvalifikovane kao organizacije koje primaju studente na praksu:

- › Institucije EU i druga tijela EU uključujući specijalizovane agencije koje su navedene na sljedećoj web stranici: ec.europa.eu/institutions/index_en.htm
- › Organizacije koje upravljaju programima EU, kao što su Nacionalne agencije.

Koje opcije su dostupne ako moj univerzitet iz partnerske zemlje nema sporazum sa univerzitetom iz programske zemlje?

Bez međuinstitucionalnog sporazuma između oba univerziteta, nećete biti kvalifikovani za kreditnu mobilnost. Međutim, postoje i druge međunarodne mogućnosti u okviru programa Erasmus+, kao što su Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije i Zajednički Doktorati.

Erasmus Mundus zajednički master programi

Za Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije, morate se prijaviti direktno kod konzorcijuma koji realizuje studije kako biste saznali više o uslovima učešća.

Sve informacije o EM JMD, kao i listu zajedničkih EM JMD programa možete naći na sljedećem web site-u :

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/library/scholarships-catalogue_en

Kandidati za doktorske studije koji žele da provedu dio doktorskih studija u inostranstvu mogu takođe dobiti podršku kroz Marie Skłodowska-Curie Akcije u okviru programa Horizon 2020.

Mogućnosti mobilnosti

Jedna od mogućnosti koje pruža Erasmus+ su i kombinovane i višestruke mobilnosti. Erasmus+ omogućava studentima da studiraju ili obavljaju stručnu praksu kao Erasmus+ studenti više puta, sve dok se poštuje minimalno trajanje za svaku aktivnost i maksimalno trajanje od 12 mjeseci za ciklus studija. Studenti koji prate program dugog ciklusa ili jednog ciklusa kao što je medicina, mogu biti na razmjeni tokom perioda dužeg od 24 mjeseca.

To znači da se možete prijaviti na primjer, da studirate u inostranstvu u trajanju od 6 mjeseci, a kasnije obaviti praksu u trajanju od 6 mjeseci u okviru istog studijskog ciklusa (npr. Bachelor stepen). Takođe, mogu se kombinovati obje vrste aktivnosti. Podjele na 4+8 mjeseci, ili 3+3+6 itd. su moguće, ali u svim slučajevima mora se poštovati minimalno trajanje za svaku vrstu aktivnosti (tj. 2 mjeseca za stručnu praksu, 3 mjeseca ili jedan akademski period ili trimestar za studije).

Maksimalni rok od 12 mjeseci po ciklusu studija takođe uključuje i prethodno iskustvo sa mobilnošću u okviru prethodnog programa Erasmus – cjeloživotno učenje.

Kombinovanje studiranja i obuke u inostranstvu u okviru jedne mobilnosti je nova mogućnost koju nudi

Erasmus+. U ovom slučaju, minimalno trajanje je 3 mjeseca (ili jedan akademski period/trimestar), a maksimalno je 12 mjeseci. Ova minimalna i maksimalna trajanja su ista bez obzira na to kako se vrijeme dijeli na obje aktivnosti.

Ako ste već studirali ili obavili praksu kao Erasmus student u okviru prethodnog programa cjeloživotnog učenja, to vas ne sprečava da ne ostvarite korist iz iskustva sa programom Erasmus+.

Erasmus+ omogućava studentima da studiraju ili obavljaju praksu u inostranstvu više puta, ukoliko se poštuje studijski ciklus od maksimalno 12 mjeseci (tj. do 12 mjeseci na nivou Bachelora uključujući studije kratkog ciklusa, do 12 mjeseci za Master nivo, i do 12 mjeseci na nivou Doktorskih studija).

Prethodno iskustvo u okviru programa cjeloživotnog učenja se računa prema 12 mjeseci po ciklusu studija. Ako još niste postigli maksimum od 12 mjeseci, ponovo možete studirati ili obaviti praksu u istom ciklusu studija. Ako ste već postigli limit, moći ćete da se prijavite za dodatne studijske periode ili obuke u inostranstvu nakon što diplomirate u sljedećem ciklusu studija.

Zamislimo da ste studirali 4 mjeseca tokom Bachelora na drugom univerzitetu u okviru Erasmus+ programa cjeloživotnog učenja. Ako želite da studirate u inostranstvu tokom posljednje Bachelor godine ili obavite praksu u inostranstvu,

Erasmus+		Learning Agreement					Student's name	
Erasmus+		Student Mobility for Studies					Academic Year 20.../20...	
Student	Last name(s)	First name(s)	Date of birth	Nationality ¹	Sex (M/F)	Study cycle ²	Field of education ³	
Sending Institution	Name	Faculty/Department	Erasmus code ⁴ (if applicable)	Address	Country	Contact person name ⁵ ; email; phone		
	Name	Faculty/ Department	Erasmus code (if applicable)	Address	Country	Contact person name; email; phone		
Before the mobility								
Study Programme at the Receiving Institution								
Planned period of the mobility: from [month/year] to [month/year]								
Table A Before the mobility	Component code (if any)	Component title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue ⁶)	Semester (e.g. autumn/spring; term)	Number of ECTS credits (or equivalent) ⁷ to be awarded by the Receiving Institution upon successful completion				
							Total: ...	
Web link to the course catalogue at the Receiving Institution describing the learning outcomes: [web link to the relevant information]								
The level of language competence ⁸ in (indicate here the main language of instruction) that the student already has or agrees to acquire by the start of the study period is: A1 ☐ A2 ☐ B1 ☐ B2 ☐ C1 ☐ C2 ☐ Native speaker ☐								
Recognition at the Sending Institution								
Table B Before the mobility	Component code (if any)	Component title at the Sending Institution (as indicated in the course catalogue)	Semester (e.g. autumn/spring; term)	Number of ECTS credits (or equivalent) to be recognised by the Sending Institution				
							Total: ...	
Provisions applying if the student does not complete successfully some educational components: [web link to the relevant information]								
Commitment								
By signing this document, the student, the Sending Institution and the Receiving Institution confirms that they approve the Learning Agreement and that they will comply with all the arrangements agreed by all parties. Sending and Receiving Institutions undertake to apply all the principles of the Erasmus Charter for Higher Education relating to mobility for studies (or the principles agreed in the Inter-Institutional Agreement for institutions located in Partner Countries). The Beneficiary Institution and the student should also commit to what is set out in the Erasmus grant agreement. The Receiving Institution confirms that the educational components listed in Table A are in line with its course catalogue and should be available to the student. The Sending Institution commits to recognise all the credits or equivalent units gained at the Receiving Institution for the successfully completed educational components and to count them towards the student's degree as described in Table B. Any exceptions to this rule are documented in an annex of this Learning Agreement and agreed by all parties. The student and the								

Obrazac ugovora o učenju

6 mjeseci tokom prve godine magistarskih studija, možete studirati ili obaviti praksu u inostranstvu 6 mjeseci, tako da je ukupno 12 mjeseci, maksimalno moguće vrijeme.

Ne zaboravite da stupite u kontakt sa vašom institucijom visokog obrazovanja pošto je odgovorna za odabir učesnika i može postaviti dodatne kriterijume (npr. dati prednost studentima koji nemaju iskustva sa Erasmus+ programom).

Učešće u drugim aktivnostima programa cjeloživotnog učenja (npr. Leonardo) ili u drugim programima kao što su Mladi u Akciji se ne uzima u obzir za učešće u aktivnostima Erasmus+ mobilnosti u oblasti visokog obrazovanja.

Prijavlivanje studenata i osoblja za mobilnost

Zainteresovani za studije/praksu moraće da se prijave preko svoje matične institucije, bez obzira za koju vrstu aktivnosti mobilnosti su zainteresovani.

možete i dalje da se prijavite za aktivnosti mobilnosti u roku od 8 mjeseci (12-4=8). Ako se upisujete na Master program, vaš "brojač" će biti podešen na nulu za taj ciklus studija i moći ćete da se prijavite za mobilnost do 12 mjeseci. Nakon toga, imate pravo na još jedan maksimalni period od 12 mjeseci na nivou doktorskih studija. Ako upisujete druge master studije i već ste iskoristili

 Learning Agreement Student's name
Academic Year 20.../20...
Student Mobility for Traineeships

Trainee	Last name(s)	First name(s)	Date of birth	Nationality ¹	Sex (M/F)	Study cycle ²	Field of education ³
Sending Institution	Name	Faculty/ Department	Erasmus code ⁴ (if applicable)	Address	Country	Contact person name ⁵ ; email; phone	
Receiving Organisation /Enterprise	Name	Department	Address; website	Country	Size	Contact person ⁶ name; position; e-mail; phone	Mentor ⁷ name; position; e-mail; phone

Before the mobility

Table A - Traineeship Programme at the Receiving Organisation/Enterprise

Planned period of the mobility: from [month/year] to [month/year]

Traineeship title:	Number of working hours per week:
Detailed programme of the traineeship:	
Knowledge, skills and competences to be acquired by the end of the traineeship (expected Learning Outcomes):	
Monitoring plan:	
Evaluation plan:	

The level of language competence⁸ in (indicate here the main language of work) that the trainee already has or agrees to acquire by the start of the mobility period is: A1 A2 B1 B2 C1 C2 Native speaker

Table B - Sending Institution
*Please use only one of the following three boxes.**

1. The traineeship is **embedded in the curriculum** and upon satisfactory completion of the traineeship, the institution undertakes to:

Award ECTS credits (or equivalent) ⁹	Give a grade based on: Traineeship certificate ☐ Final report ☐ Interview ☐
Record the traineeship in the trainee's Transcript of Records and Diploma Supplement (or equivalent)	
Record the traineeship in the trainee's Europass Mobility Document: Yes ☐ No ☐	

2. The traineeship is **voluntary** and, upon satisfactory completion of the traineeship, the institution undertakes to:

Award ECTS credits (or equivalent): Yes ☐ No ☐	If yes, please indicate the number of credits:
Give a grade: Yes ☐ No ☐	If yes, please indicate if this will be based on: Traineeship certificate ☐ Final report ☐ Interview ☐
Record the traineeship in the trainee's Transcript of Records: Yes ☐ No ☐	
Record the traineeship in the trainee's Diploma Supplement (or equivalent)	
Record the traineeship in the trainee's Europass Mobility Document: Yes ☐ No ☐	

3. The traineeship is carried out by a **recent graduate** and, upon satisfactory completion of the traineeship, the institution undertakes to:

Award ECTS credits (or equivalent): Yes ☐ No ☐	If yes, please indicate the number of credits:
Record the traineeship in the trainee's Europass Mobility Document (highly recommended): Yes ☐ No ☐	

Accident insurance for the trainee

Obrazac ugovora o studentskoj praksi

Međunarodna kancelarija matične institucije posjeduje sve detalje o uslovima za učešće u aktivnostima koje se odnose na Erasmus+ mobilnost: detalje o procesu selekcije, dokumentima koja treba pripremiti, mjestima na koja možete ići i zahtjeve koji se moraju poštovati tokom perioda boravka u inostranstvu.

Ugovori o učenju, praksi i mobilnosti

Prije nego što mobilnost započne, institucije koje primaju/ šalju, zajedno sa učesnikom (studentom ili osobljem), moraju se složiti sa aktivnostima koje će učesnik preuzeti tokom perioda mobilnosti.

Ugovor o učenju definiše studijski program koji će pratiti student, definiše ciljane ishode učenja i precizira formalne odredbe o priznavanju. Za detaljnije informacije možete pogle-

dati “Smjernice za korišćenje sporazuma o učenju za studije“. Slično prethodnom, sporazum o mobilnosti za članove osoblja definiše nastavu ili obuku koja se prati i navodi prava i obaveze svake stranke.

Ugovor o grantu učesnika

Ugovor o grantu utvrđuje finansijsku podršku i ugovore o isplati učesniku (studentu ili osoblju). Za razliku od drugih dokumenata, ugovor se potpisuje između učesnika i institucije programske zemlje.

Ugovor se mora potpisati s obje strane prije početka mobilnosti. Erasmus+ grant može se uplatiti učesniku samo kada je ovaj ugovor potpisan. Nacionalna agencija za Erasmus+ i institucija programske zemlje obezbjeđuju Ugovor o grantu.

Kako student zna koje ispite može da polaže?

Prije mobilnosti, obavezno je da student obavi razgovor sa prodekanom za nastavu na svom fakultetu, kako bi se dogovorili o ispitima koje bi student mogao da polaže, a koji bi po njihovom povratku bili priznati na matičnoj ustanovi.

Šta garantuje priznavanje ispita nakon povratka?

Student prije odlaska na mobilnost potpisuje ugovor o učenju, koji garantuje priznavanje kredita od strane institucije koja šalje studenta.

Šta se dešava kada se obavi mobilnost i student vrati na matičnu instituciju?

Student nastavlja svoje redovno školovanje.

STAFF MOBILITY FOR TEACHING¹ MOBILITY AGREEMENT

Planned period of the teaching activity: from [day/month/year] till [day/month/year]

Duration (days) – excluding travel days:

The teaching staff member

Last name (s)		First name (s)	
Seniority ²		Nationality ³	
Sex [M/F]		Academic year	20../20..
E-mail			

The Sending Institution/Enterprise⁴

Name			
Erasmus code ⁴ (if applicable)		Faculty/Department	
Address		Country/ Country code ⁶	
Contact person name and position		Contact person e-mail / phone	
Type of enterprise: NACE code ⁷ (if applicable)		Size of enterprise (if applicable)	☐ <250 employees ☐ >250 employees

The Receiving Institution

Name			
Erasmus code (if applicable)		Faculty/Department	
Address		Country/ Country code	
Contact person name and position		Contact person e-mail / phone	

For guidelines, please look at the end notes on page 3.

Obrazac ugovora o mobilnosti za nastavu

Načini finansiranja mobilnosti

Pravo na stipendiju koja je dodijeljena na instituciji koja šalje mora ostati ista i tokom perioda u inostranstvu.

Studenti koji dobiju Erasmus+ grant od EU sredstava u obavezi su da u potpunosti ili djelimično nadoknade grant od EU, ako ne poštuju uslove Ugovora o grantu.

Međutim, postoji izuzetak od ovog pravila kada su studenti spriječeni da završe svoje planirane aktivnosti u inostranstvu tokom slučaja “*force majeure*” tj. “nepredviđene izuzetne situacije ili događaja izvan kontrole studenta i ne mogu se pripisati kao greške ili nemarnosti”.

U tom slučaju, studenti imaju pravo da primaju iznos granta koji odgovara trenutnom trajanju perioda mobilnosti (kako je definisano u članu 2.2 njihovog sporazuma o grantu), a osta-

STAFF MOBILITY FOR TRAINING¹ MOBILITY AGREEMENT

Planned period of the training activity: from [day/month/year] till [day/month/year]

Duration (days) – excluding travel days:

The Staff Member

Last name (s)		First name (s)	
Seniority ²		Nationality ³	
Sex [M/F]		Academic year	20../20..
E-mail			

The Sending Institution

Name			
Erasmus code ⁴ (if applicable)		Faculty/Department	
Address		Country/ Country code ⁵	
Contact person name and position		Contact person e-mail / phone	

The Receiving Institution / Enterprise⁶

Name			
Erasmus code (if applicable)		Faculty/Department	
Address		Country/ Country code	
Contact person, name and position		Contact person e-mail / phone	
Type of enterprise: NACE code ⁷ (if applicable)		Size of enterprise (if applicable)	☐ <250 employees ☐ >250 employees

For guidelines, please look at the end notes on page 3.

Obrazac ugovor ao mobilnosti za obuku

la sredstva se vraćaju (osim ako je drugačije dogovoreno s organizacijom koja šalje studenta).

Važno!

Provjerite ugovor o grantu prije potpisivanja i imajte ovaj ugovor na umu tokom vašeg perioda u inostranstvu.

Šta nakon perioda mobilnosti?

Ako je posljednja rata predviđena na kraju perioda u inostranstvu, to će biti predmet podnošenja obavezne online procjene po završetku mobilnosti, i može se tražiti da djelimično ili u potpunosti nadoknadite grant EU koji ste primili ako ne popunite i podnesete konačni online izvještaj.

ERASMUS MUNDUS ZAJEDNIČKE MASTER STUDIJE

Šta su Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije?

Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije su integrisani međunarodni studijski programi visokog kvaliteta obima od 60, 90 ili 120 ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*). Programe realizuju međunarodni konzorcijumi insitucija visokog obrazovanja iz različitih zemalja i, gdje je to relevantno, drugi obrazovni i/ili ne-obrazovni partneri sa specifičnom ekspertizom i interesovanjem za studijska područja / stručne oblasti obuhvaćene zajedničkim programom.

U konzorcijumu moraju biti najmanje tri institucije visokog obrazovanja iz programskih zemalja. Osim ove tri institucije visokog obrazovanja, mogu biti i dodatne institucije iz programske ili partnerske zemlje. Studije se odvijaju u najmanje dvije različite programske zemlje. Dio studija takođe se može održati u instituciji iz partnerske zemlje.

Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije pružaju mogućnost stipendija za odlične studente širom svijeta kako bi pokrili putne troškove, troškove učestvovanja i troškove života tokom čitavog trajanja studija.

Koji su uslovi za dobijanje stipendije za Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije?

Studenti se moraju prvo prijaviti na Erasmus Mundus Joint Master Degree (EMJMD) po svom izboru preko web stranice konzorcijuma. Samo studenti koji su odabrani da učestvuju u EMJMD organizovanom u okviru programa Erasmus+ mogu dobiti ove stipendije, ali i studenti koji se samofinansiraju mogu se upisati pored nosioca stipendija.

Prije nego što se prijavite na konzorcijum EMJMD po vašem izboru, vodite računa da poštujete sljedeće uslove:

- › Morate imati diplomu prvog stepena visokog obrazovanja ili ekvivalentnu diplomu u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Ovaj uslov se mora ispuniti u trenutku upisa,

a neki konzorcijumi EMJMD-a mogu odlučiti da prihvate prijave za stipendije od studenata na poslednjoj godini njihovog prvog stepena visokog obrazovanja.

- › Nemate pravo da se prijavite za druge stipendije EMJMD-a ako ste u prošlosti već dobili stipendiju EMJMD ili stipendiju Erasmus Mundus Master Course / Joint Doctorate.

Svake godine, oko 15 stipendista odabrani su da učestvuju po programu EMJMD, a najmanje 75% stipendija je namijenjeno kandidatima iz partnerskih zemalja.

Za koliko Erasmus Mundus Zajedničkih Magistarskih Studija može aplicirati student?

Student može aplicirati za najviše tri programa Erasmus Mundus Zajedničke Studije u jednoj godini selekcije.

Gdje mogu da nađem Erasmus Mundus Zajedničke Magistarske Studije koje nudi Erasmus+?

Spisak svih Erasmus Mundus Zajedničkih Master Studija (EMJMD) može se naći na web sajtu Izvršne Agencije (EACEA) i može se pristupiti ovdje:

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/library/scholarships-catalogue_en

U ljeto svake godine na listu se dodaje nova serija odabranih EMJMD-ova. Ovi programi otvaraju mogućnost prijave potencijalnim stipendistima u posljednjem kvartalu iste godine za studente koji će započeti u septembru / oktobru naredne godine.

Erasmus+ nudi brojne stipendije za Erasmus Mundus Zajedničke Master Studije (EMJMDs). Obično, svaki EMJMD dodjeljuje Erasmus+ stipendije za oko 15 najbolje rangiranih studenata koji se prijavljuju za Master u određenoj akademskoj godini. Zajednički Magistarski programi takođe upisuju studente bez Erasmus+ stipendija.

Neki EMJMD nude potpune ili djelimične stipendije iz drugih izvora, npr. druge agencije za finansiranje ili korporativni sektor. Takođe je moguće učestvovati u EMJMD kao student koji plaća školarinu..

Nakon završetka zajedničkog master programa?

Završetkom EM Zajedničkog master studija dobija se zajednička diploma izdata od strane svih institucija visokog obrazovanja koje su uključene u konzorcijum tog master programa.

Novina za Crnu Goru

Do 2020. biće otvoren poseban prozor za Zapadni Balkan u okviru ove akcije.

DOKTORSKE STUDIJE I MARIE SKŁODOWSKA-CURIE ACTIONS

U okviru programa Erasmus+, studenti doktorskih studija upisani na instituciju visokog obrazovanja u programskoj zemlji i većini partnerskih zemalja mogu studirati ili obaviti praksu u inostranstvu više puta, ukoliko se poštuje ukupan maksimum od 12 mjeseci po ciklusu studija. To znači da možete dobiti grantove za period mobilnosti u trajanju do 12 mjeseci tokom doktorskih studija. U slučaju Erasmus+ prakse, moguće je prijaviti se tokom vaše posljednje godine studija i izvršiti mobilnost u godini nakon diplomiranja. U svakom slučaju, praksa mora biti obavljena preko matičnog univerziteta, koji je odgovoran za definisanje kriterijuma koji se odnose na odabir za učešće.

Kandidati za doktorske studije koji žele da prate dio doktorskih studija u inostranstvu mogu takođe dobiti podršku kroz aktivnosti Marie Skłodowska-Curie u okviru programa Horizon 2020.

Kome se obratiti za Marie Skłodowska-Curie stipendije?

Nacionalne kontakt tačke (*National Contact Points (NCP)*) mogu pružiti dodatne informacije. Njihova glavna uloga je usmjeravanje potencijalnih aplikanata u odabiru odgovarajućih vrsta akcija, savjetovanje o administrativnim procedurama i ugovornim pitanjima, pružanje pomoći u pisanju predloga, distribuiranje dokumentacije (obraci, smjernice, priručnici itd.) i pomoć pri traženju partnera. Njihovi kontakt detalji se mogu naći na H2020 Participant Portal.

Do 2017. godine, veliki broj Erasmus Mundus Zajedničkih Doktorata odabranih u prošloj generaciji programa nastaviće da nudi stipendije kandidatima za učešće u punim doktorskim programima (3-4 godine). Više informacija o kursovima i aplikaciji možete pronaći ovdje:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results/compendia/selected_projects_action_1_joint_doctorates_en.php

Osim Erasmus+, možete pogledati pojedinačne mogućnosti granta za istraživanje, dostupne u okviru akcija Marie-Skłodowska-Curie, dio programa EU za istraživanje "Horizon 2020".

Prva regionalna alumni asocijacija za Zapadni Balkan Western Balkans Alumni Association (WBAA)

Alumnisti iz šest zemalja Zapadnog Balkana, uz podršku Evropske Komisije - Direktorata za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, nedavno su u Ohridu i zvanično predstavili prvu regionalnu alumni asocijaciju za Zapadni Balkan. Ova asocijacija, koja nosi naziv *Western Balkans Alumni Association* (WBAA), rezultat je dvogodišnjeg kontinuiranog rada alumnista i u periodu od 15 do 17. marta u Ohridu je okupila gotovo 300 predstavnika univerziteta, poslodavaca, studentskih i brojnih drugih organizacija koje se bave visokoškolicima.

Regionalna alumni asocijaciju za Zapadni Balkan teži izgradnji snažne saradnje na regionalnom nivou, kroz razmjenu znanja i iskustava alumnista evropskih programa mobilnosti, u cilju pružanja međusobne podrške i prevazilaženja zajedničkih izazova u oblasti visokog obrazovanja.

WBAA misija?

WBAA kao svoju glavnu misiju vidi pružanje podrške modernizaciji visokog obrazovanja i njegovog usklađivanja sa EU modelom, te produktivnijem i svrsishodnijem povezivanju institucija visokog obrazovanja sa tržištem rada. Imajući u vidu visoku nezaposlenost diplomaca, neusaglašenost nastavnog programa sa potrebama tržišta rada, neravnoteže teorijske i praktične nastave, ali i opšteg znanja i specijalizacije za konkretnu oblast, te nedovoljno prilika za sticanje radnog iskustva, WBAA je prepoznala potrebu za aktivnijom ulogom i djelovanjem visokoškolaca u cilju rešavanja pomenutih izazova.

Ideja formiranja alumni asocijacije za Zapadni Balkan proistekla je na sastanku ministara obrazovanja u Vlori, u Albaniji 2015, a koncipirana je u novembru 2016. u Podgorici kroz strukturirani dijalog mladih iz regiona koji su učestvovali u Erasmus+, Erasmus Mundus, Marie Curie i drugim evropskim programima mobilnosti. Naredne dvije godine, uz podršku predstavnika EK, volonteri iz regiona radili su na praktičnoj realizaciji i institucionalizaciji asocijacije.

Prvo zvanično predstavljanje upriličeno je u septembru 2017. u Beogradu, kada je WBAA prezentovana ministrima prosvjete regiona i zvaničnicima EK u oblasti obrazovanja i nauke u okviru WPET platforme. Pored transfera iskustava, predstavnici asocijacije ministre su upoznali sa misijom, vizijom i projektima organizacije, uz poseban osvrt na realizovani proces mapiranja i praćenja alumnista, čiji se značajan dio prethodnih mjeseci i pridružio asocijaciji.

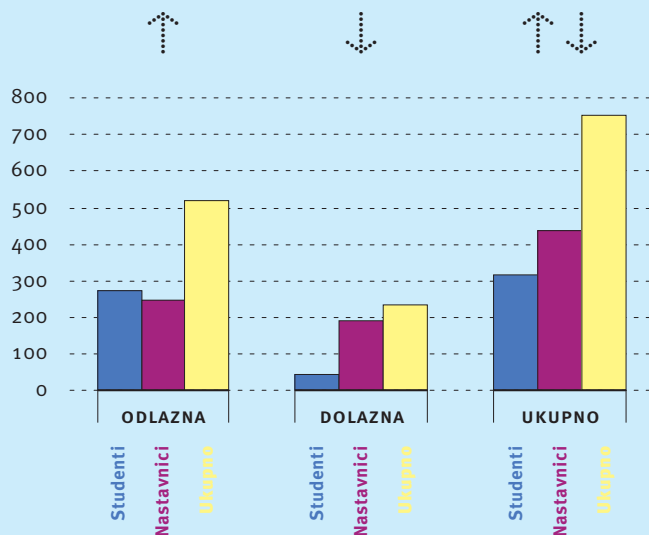
Nakon zvaničnog predstavljanja u Ohridu, WBAA će se u narednom periodu fokusirati na realizaciju nacionalnih i regionalnih projekata, predano radeći na širenju svoje mreže, članova i partnera, te promociji evropskih programa mobilnosti. Više informacija o WBAA dostupno je na web sajtu: <https://www.western-balkans-alumni.eu/>

*Nina Sekulović i Jovana Vukčević
Nacionalne predstavnice WBAA za Crnu Goru*

STATISTIKA UČEŠĆA USTANOVA VISOKOG OBRAZOVANJA I POJEDINACA IZ CRNE GORE U PROGRAMIMA MOBILNOSTI

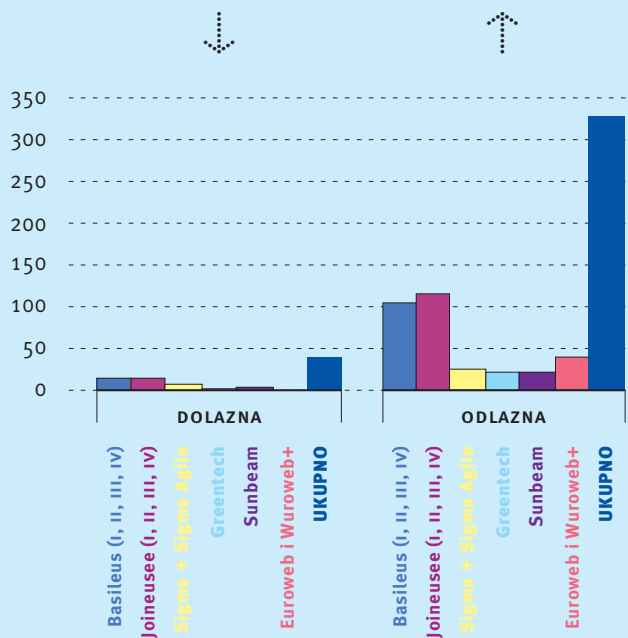
TIP MOBILNOSTI	Odlazna mobilnost	Dolazna mobilnost	Ukupno
Studenti	273	44	317
Nastavnici	247	191	438
Ukupno	520	234	755

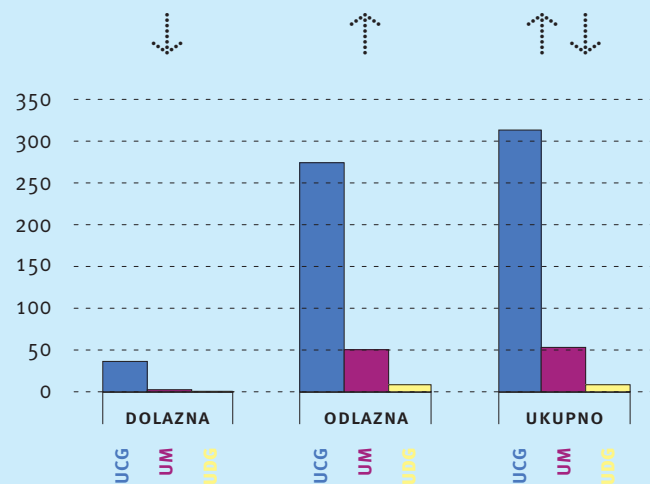
Pregled mobilnosti u okviru Erasmus+ programa –
Međunarodna kreditna mobilnost (2015-2018)

PROJEKAT	DOLAZNA MOBILNOST	ODLAZNA MOBILNOST
Basileus (I, II, III, IV, V)	14	104
Joineusee (I, II, III, IV, V)	13	115
Sigma and Sigma Agile	8	27
Greentech	1	21
Sunbeam	2	22
Euroweb i Euroweb+		39
Ukupno	38	328

USTANOVA	TIP MOBILNOSTI	Dolazna mobilnost	Odlazna mobilnost	Ukupno
Univerzitet Crne Gore		38	275	313
Univerzitet Mediteran		1	52	53
Univerzitet Donja Gorica		0	9	9

Pregled mobilnosti u okviru Erasmus Mundus programa Akcija 2 (2007-2014)

Pregled mobilnosti po univerzitetima u okviru Erasmus Mundus programa Akcija 2 (2007-2014)

*Rekli su
o mobilnosti!*

ISKUSTVA KORISNIKA PROGRAMA MOBILNOSTI

Šta boravak na drugom Univerzitetu pruža studentima?

Evropski obrazovni prostor nije imaginarni prostor. On prije liči na Euklidov prostor s koordinatama koje se zovu nauka, obrazovanje i međusobno razumijevanje. Pored naučnog, obrazovnog i interkulturalnog napretka studenata koji ostvaruju učešćem u mobilnosti, dešava se interesantan pomak i kod poslodavaca. Oni sada pri zapošljavanju sve više daju prednost ne studentima koji u svom CV-ju imaju naveden strani jezik, već onima koji su tokom studija ostvarili neki oblik akademske mobilnosti. Dakle, ne cijeni se samo dokaz o znanju jezika, već i dokaz da ste ga tokom studija aktivno koristili.

Zbog čega biste preporučili kolegama i studentima da učestvuju u programima mobilnosti?

Svaki čovjek van granica svoje zemlje je njen neformalni ambasador. S indeksom Ekonomskog fakulteta naši studenti dobili su mogućnost da budu takvi ambasadori u preko 30 zemalja. Upoznaće tako i druge i sebe. Desiće se da boravkom u zemlji domaćina bolje upoznaju ne samo tu zemlju, već i svoju. Iznenadiće ih neko nekim sasvim jednostavnim pitanjem i shvatićete da su zatečeni. Većina kolega u inostranstvu će znati koliko stanovnika ima vaša zemlja ili koji je njen glavni grad, ali će možda pitati koliko rijeka protiče kroz njega ili koliko sunčanih dana tokom godine ima u vašoj zemlji? Danas kada su automobil i mobilni telefon postali sinonimi za mobilnost, uključivanje u međunarodnu akademsku mobilnost pokazuje da je zapravo pravi prestiž biti mobilni student. Valja se malo odvojiti od svoje zemlje, svoje porodice, svojih lokalnih prijatelja, ne da bismo ih lakše zaboravili, već upravo da bismo bolje shvatili koliko nam znače. Tek kada se studenti vrate s razmjene shvate da nismo u pravu kada druge univerzitete nazivamo stranim. Njihov boravak

na stranom univerzitetu uči će u zbir njihovih koraka i misli i biti nerazdvojni dio njihovog identiteta. Te zemlje, njihovi ljudi i univerziteti ostaće strani samo ako im se nikada ne približimo i ne upoznamo ih.

*Prof. dr Saša Popović,
Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet*

Šta znači za profesora ili studenta vašeg fakulteta da učestvuje u programu mobilnosti?

Mobilnost je izvor snažne profesionalne motivacije, mnogi studenti tokom mobilnosti otkriju svoje istinsko usmjerenje, a istraživači često naprave odlučujuće korake u svojim projektima, dijelom usljed produktivne izolacije, udaljevanja od svakodnevnih obaveza. Ne treba zaboraviti ni činjenicu da više nego pristojne sume stipendija omogućavaju našim studentima da tokom mobilnosti putuju i obiđu i po nekoliko zemalja EU, proširujući još dalje svoje horizonte, ili da bar nemaju finansijskih briga koje su za mnoge kod kuće svakodnevice. Mobilnost znači i nova prijateljstva, nove razgovore, nove uvide, otkrivanje novih načina na koji se stiču znanja, permanentnu razmjenu i posredovanje vrijednosti sopstvene kulture drugima. Mnogo sam mejlova dobila u kojima nastavnici sa stranih univerziteta hvale naše studente zbog visokog nivoa znanja jezika, zbog agilnosti i spremnosti da učestvuju u diskusijama, u studentskim akcijama. Nekima od nastavnika to je bio motiv za prvu posjetu Crne Gore. U studentskoj razmjeni učestvuju naši najbolji studenti, i oni su, vjerujte, reprezentativni ambasadori naše zemlje.

*Prof. dr Jelena Knežević,
Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore*

Akademski mobilnost – sjajna mogućnost za lični razvoj, unapređenje kompetencija i među- kulturalni dijalog

Iskustvo na Zapadnom Univerzitetu u Temišvaru, Fakultet za ekonomiju i biznis administraciju

U prethodnoj akademskoj godini imao sam priliku da boravim na *West University of Timisoara* i da na *Faculty of Economics and Business Administration* održim nekoliko predavanja studentima dodiplomskih i postdiplomskih studija iz

oblasti brend menadžmenta. Uz to, imao sam priliku da učestvujem i u *Erasmus+ Staff Training Week*-u. Značilo mi je i da vidim i osjetim kako je raditi u drugoj zemlji, po drugačijem sistemu obrazovanja i uređenja. Segment razmjene koji mi je posebno prijao je bilo upoznavanje sa novim edukativnim programima, novim predmetima, kao i savremenom opremljenošću univerzitetske biblioteke, koja ima potpuno digitalizovanu platformu prilagođenu korisnicima, što značajno unaprijeđuje mogućnosti istraživanja i rada i doprinosi akademskoj zajednici.

Kao univerzitetski profesor, kroz mobilnost imate mogućnost da pokažete da naši profesori ne zaostaju, niti su izolovani od onoga što se dešava u Evropskoj Uniji. Svim kolegama profesorima i studentima preporučujem akademsku mobilnost, kao sjajnu mogućnost za lični razvoj, unapređenje kompetencija i međukulturalni dijalog.

Boban Melović,
Profesor UCG, Ekonomski fakultet Podgorica

Iskustvo na Univerzitetu u Hajdelbergu

U okviru programa Erasmus Basileus sam tokom maja 2010. godine boravio u Hajdelbergu na Njemačkom institutu za istraživanje raka (German Cancer Research Center). Ovaj institut je nezavisna jedinica koja je tijesno povezana sa Univerzitetom u Hajdelbergu.

Tokom mog jednomjesečnog boravka sam svakodnevno radio u laboratoriji Molecular Biology of Centrosomes and Cilia. U ovoj grupi, uz biologe i biohemičare, rade i mladi istraživači iz oblasti računarskih nauka i primijenjene matematike. Boravak u Hajdelbergu mi je veoma pomogao da steknem nova znanja i proširim horizonte u oblasti matematičkog modeliranja. Između ostalog, shvatio sam koliko je važan interdisciplinarni pristup i kako sofisticirana matematička znanja zaista mogu pomoći u istraživanju mehanizama koji se događaju u ćeliji.

Pomenuću i da je Univerzitet u Hajdelbergu jedan od vodećih u Njemačkoj i Evropi. Sve istraživačke grupe su potpuno internacionalne, pa znanje njemačkog nije neophodno. Hajdelberg je predivan grad srednje veličine, sa velikim procentom studentske i istraživačke populacije. Iako je Hajdelberg prilično skup, dobra organizacija mi je pomogla da se osjećam ugodno i sa finansijske strane. Naime, Univerzitet raspolaže stanovima za boravak gostujućih istraživača, koji se mogu iznajmiti na rok od jednog do nekoliko mjeseci po relativno pristupačnoj cijeni. Uz to, postoje brojni studentski self-service restorani, sa kvalitetnom i relativno pristupačnom hranom.

Ukratko, boravak na Univerzitetu u Hajdelbergu je izuzetna prilika da se radi sa izuzetnim naučnim grupama u vrlo ugodnom ambijentu. Takođe, za svakog matematičara koji se bavi primijenjenom matematikom je interesantno da radi interdisciplinarna istraživanja u kojima su matematički metodi zaista potrebni.

Prof. dr Vladimir Jačimović
Univerzitet Crne Gore

Kroz mobilnost bogatiji znanjem i novim iskustvom

Iskustvo na Građevinskom fakultetu Slovačkog Univerziteta u Bratislavi

Brojne pozive vezane za razmjenu nastavnika sam, ne znam iz kog razloga, ignorisao sve do maja 2017. godine kada je prodekan za međunarodnu saradnju prof. dr Biljana Šćepanović saopštila kolektivu da bi bilo fino da se još neko prijavi za posjetu Slovačkom univerzitetu tehnologije iz Bratislave. Tada sam pomislio „pa zašto da ne probam, to je svega nedelju dana...to me neće na duže odvojiti od porodice i redovnih obaveza“. Sjeo sam pola sata i popunio prijavne formulare.

Pola godine kasnije sam se našao na Građevinskom fakultetu Slovačkog univerziteta u Bratislavi, ispred kancelarije prof. dr Andreja Solteza koji je zadužen za prijem nastavnog kadra stranih univerziteta. Profesor me srdačno dočekao i upoznao sa kolektivom. Ispostavilo se da prof. Andrej predaje Hidrauliku podzemnih voda, isti predmet koji ja držim na Univerzitetu Crne Gore („slučajnost“). Pokazao mi je literaturu i softvere koje oni koriste, a išli smo i na teren, tačnije u obližnjem izvorištu za vodosnabdjeva-

nje Bratislave i novoizgrađenog zida koji štiti grad od izlivanja Dunava. Odlučio sam da odslušam i jedno njegovo predavanje koje je pored teorijskog znanja bilo prožeto brojnim primjerima iz prakse. Neka inženjerska rješenja su se pokazala kao idealna za primjenu u Crnoj Gori.

Početak decembra se u Bratislavi svake godine održava Božićni bazar. Ukrašene ulice su neprestano bile pune raspoloženih ljudi tako da je tih dana grad odisao nekom čarobnom atmosferom.

U Podgoricu sam se vratio pun finih utisaka, bogatiji znanjem i divnim iskustvom. Svima od srca preporučujem Bratislavu, i nestrpljivo čekam novi poziv!

*Milan Radulović,
Profesor UCG, Građevinski fakultet*

Iskustvo na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Bratislavi (UEBA)

Tokom 2016. godine, boravio sam na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Bratislavi (UEBA) koji se smatra jednim od najvažnijih obrazovnih i naučno-istraživačkih institucija u Slovačkoj. Univerzitet je osnovan 1940. godine, a danas na ukupno sedam fakulteta studira oko 12 000 studenata. Nastava se izvodi na slovačkom i engleskom jeziku, jer značajan broj studenata čine upravo studenti na razmjeni.

Od prvog dana boravka na Univerzitetu - razgovora sa kolegama i studentima u različitim prilikama, posebno tokom interaktivnog odnosa na časovima i interesovanju stude-

nata, osjećao sam akademsku slobodu i istraživački duh na svakom koraku. Prisustvo nastavnika i studenata iz različitih dijelova svijeta koje spaja želja za novim znanjima i usavršavanjima čini ovaj Univerzitet posebnim! Na Ekonomski fakultet Univerziteta Crne Gore vratio sam se obogaćen novim poznavanjima i stečenim iskustvom, ali i saznanjem da su vrata akademske zajednice u evropskom obrazovnom prostoru širom otvorena.

*Prof. dr Mijat Jocović,
UCG, Ekonomski fakultet Podgorica*

Putuj, upoznaj i napreduj – mobilnost je upravo ono što ti treba

Kao neko ko je odrastao u vrijeme sankcija, vrlo rigidnih viznih režima, neko ko do svoje dvadesete godine nije imao mogućnost da putuje, upozna druge kulture i stilove života, kao i da razmjenjuje znanja sa svojim kolegama širom svijeta, otvaranje naše zemlje prema svijetu je stiglo kao osvježenje u pravi čas. Željao da nadoknadim sve propušteno, da izađem izvan granica svoje zemlje, da upoznam prostore iza žicom opasanih graničnih prelaza, o kojima sam samo slušao u pričama starijih, ali i da se stručno potvrdim u mnogo širem kontekstu nego što je bio onaj u kojem smo bili zatvoreni, mobilnost je bila, upravo ta šansa koja nam je trebala, i mi smo je iskoristili. Danas, sa svojih 38 godina, nakon dužih posjeta METU univerzitetu u Ankari, ATEL univerzitetu u Solunu, Univerzitetu u Munsteru, Univerzitetu u Ljubljani i Univerzitetu u Nici, počinjem svoj drugi mandat na mjestu Dekana Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, predsjednik sam naučnog odbora godišnje međunarodne naučne konferencije koju organizuje ista institucija, glavni sam urednik u časopisu MJSSM koji je indeksiran u prestižnim indeksnim bazama (WOS i Scopus), nacionalni sam delegat Crne Gore u FIEP Europe i član borda direktora FIEP World, najstarije svjetske organizacije iz oblasti fizičkog vaspitanja, kao i član upravnog odbora HEPA Europe koja funkcioniše u okviru Svjetske zdravstvene organizacije. Sve to, i niz drugih stvari koje sam postigao, u značajnom dijelu dugujem mobilnostima koje sam ostvario. Stoga, **apelujem na kolege, da bez oklijevanja prihvate izazov i upuste se u avanturu zvanu MOBILNOST.**

*Doc. dr Stevo Popović,
Dekan Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje*

Iskustvo u okviru Erasmus programa je neprocjenjivo

Tipografska radionica u Bratislavi

Iskustvo na Akademiji likovnih umjetnosti i dizajna u Bratislavi (VŠVU/AFAD)

Deset godina nakon studija Erasmus+ me vratio na mjesto studija, katedru grafičkog dizajna u Bratislavi, ali ovaj put kao nastavnika. Lijepo je bilo vidjeti da neke stvari ostaju iste, a neke da se pak mijenjaju i razvijaju. Studentima sam prenio lokalno decenijsko iskustvo rada, a za uzvrat dobio energiju za dalji rad. Međukulturna razmjena uživo vodi ka poređenju kao jedinom pravom izvoru znanja i jedini je lijek protiv globalnog *overnewsed but uninformed*.

*Prof. mr Nikola Latković, MFA
Univerzitet Mediteran, Fakultet vizuelnih umjetnosti*

Iskustvo na Fakultetu lijepih umjetnosti u Lisabonu

Radim na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju kao saradnica u nastavi na studijskom programu Slikartvo. U okviru Erasmus+ programa imala sam priliku da posjetim Fakultet lijepih umjetnosti u Lisabonu - Portugalija.

Na likovnim fakultetima je najčešće zastupljen individualni oblik nastave što od nastavnika zahtijeva konstantnu prilagodljivost, kreativnost i inovativnost u organizaciji predavanja. Ono što su možda najveći izazovi individualnog modela nastave su upravo metode koje podstiču kreativnost, inovativnost i inspiraciju kod studenata.

U pripremanju svog predavanja – radionice za Fakultet u Lisabonu sam se skoncentrisala upravo na metode pokretanja inspiracije i ispoljavanja kreativnosti u radu sa studentima. Radionicu u trajanju od tri dana sam prvo odradila sa svojim studentima na Cetinju i time obezbijedila direktnu komunikaciju i razmjenu radova i ideja svojih studenata sa Cetinju sa studentima iz Lisabona.

Cjelokupno iskustvo gostovanja na Fakultetu lijepih umjetnosti u Lisabonu je bilo jako pozitivno i korisno. Imala sam priliku da uporedim sve prednosti i nedostatke u organizaciji nastave na oba fakulteta – na Cetinju i u Lisabonu, i na taj način primijenim stečena iskustva u svom daljem radu sa studentima.

*Maja Šofranac,
Saradnica UCG
Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje*

Bogatiji za nova iskustva koja će primijeniti u svom budućem profesionalnom radu i usavršavanju

Iskustvo sa Akademije lijepih umjetnosti i dizajna u Bratislavi

Akademija lijepih umjetnosti i dizajna u Bratislavi studentima na razmijeni od samog početka pristupa na profesionalan i dobro organizovan način. Profesori i koordinatori za internacionalnu saradnju su otvoreni za komunikaciju i na raspolaganju su za sve potrebne informacije. Studenti dobijaju i različite povoljnosti tokom boravka kao što su: besplatan željeznički prevoz na teritoriji Slovačke, studentski popusti za gradski prevoz isl.

Pored redovnih, postoji i nekoliko interesantnih predmeta namijenjenih stranim studentima kod kojih se predavanja održavaju isključivo na engleskom jeziku.

Što se smještaja za studente na razmjeni tiče, fakultet obezbjeđuje prostore nalik studentskim domovima koji se uglavnom nalaze u užem centru grada, po više nego povoljnoj cijeni. Boravak u njima je prijatno, korisno i zanimljivo iskustvo u prijateljskoj atmosferi koja razvija vrijedna poznanstva i buduće saradnje. U zgradi fakulteta se nalazi prijatan bife za druženje i odmor, kao i studentska menza sa ukusnom hranom i niskim cijenama prilagođenim studentima.

Fakultet raspolaže dobro opremljenim, prostranim i osvijetljenim ateljeima (bez vremenskog ograničenja za boravak u istim), pa se studenti na razmjeni mogu maksimalno posvetiti upoznavanju različitih tehnika, postupaka i načina rada,

a prijatan i adekvatan prostor za rad motiviše studenta da svakodnevno rado boravi u ateljeu. U njima zajedno borave studenti različitih nivoa studija pa je zanimljivo ispratiti različite zadatke i prakse, te se tako direktno upoznati sa radom domaćih studenata.

Akademija lijepih umjetnosti i dizajna u Bratislavi nudi mnogo različitih studijskih programa pa je za studenta na razmjeni korisno da se poveže i upozna sa programom različitih smjerova, kao i da stečena praktična i teorijska iskustva iskoristi za svoje dalje usavršavanje. Tome svakako doprinosi i korišćenje bogate fakultetske biblioteke koja nudi kvalitetnu literaturu na engleskom jeziku.

Na kraju semestra studenti prezentuju svoj rad na završnoj izložbi “Prieskum” Studentska izložba, kao prikaz cijelokupnog rada na akademiji, je za internacionalne studente još jedna lijepa prilika da sumiraju utiske o školi, načinima rada, različitim medijima, novim idejama, i kreativnim potencijalima kako domaćih tako i stranih studenata, stvarajući time kompletnu sliku o fakultetu i slovačkoj savremenoj umjetnosti uopšte. U profesionalnom smislu studenti odlaze bogatiji za nova iskustva koja će primijeniti u svom budućem profesionalnom radu i usavršavanju.

Lidija Nikčević,

Student UCG, Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje

Obogaćen novim poznanstvima i stečenim iskustvom.

Prisustvo nastavnika i studenata iz različitih djelova svijeta koje spaja želja za novim znanjima i usavršavanjima čini, iskustvo u okviru Erasmus programa neprocjenjivim

Iskustvo na Estonskom Univerzitetu, Fakultet prirodnih nauka

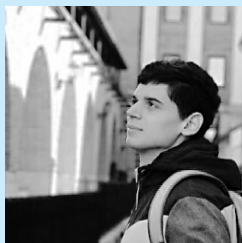
Zimski semestar školske 2017/18 godine proveo sam u Estoniji preko Erasmus+ programa. Šest mjeseci sam boravio u drugom po veličini gradu u Estoniji, u gradu Tartu, na Estonskom univerzitetu prirodnih nauka.

Boravak u najsjevernijoj zemlji Baltika, pružio mi je priliku da upoznam mnogo ljudi, prvenstveno studenata iz svih krajeva svijeta, da se upoznam sa jednim novim načinom života, novom klimom, novim načinom studiranja, sa jednom sasvim novom kulturom.

Erasmus+ takođe pruža priliku za putovanja, što sam iskoristio, pa sam u tih 6 mjeseci posjetio Rusiju, Finsku, Letoniju, Njemačku, Francusku i Holandiju.

Toplo bih preporučio svim studentima koji razmišljaju o stipendiji u Estoniji, zemlja je veoma razvijena, dobro povezana, ljudi su jako prijatni i ljubazni, obiluje stranim studentima i raznim kulturama, a boravak tamo će pružiti nezaboravno i veoma važno životno iskustvo.

*Lazar Pavičević,
Student UDG, Fakultet za kulturu i turizam*

Razmjene su prevazilaženje granica, upoznavanje sebe, druženja.. mogućnost upoznavanja s novim načinom života, novom klimom, novim načinom studiranja, sa jednom sasvim novom kulturom

Iskustvo s razmjene u Ljubljani i Bratislavi

Sloboda je jedno od fundamentalnih ljudskih prava, te ću sebi dati slobodu da naglasim kako su moja iskustva sa razmjena studenata, zaista, životna. Savršena je sinergija upoznavanja drugih kultura i obrazovnih sistema, putovanja i druženja sa ljudima iz svih krajeva svijeta. Moje prvo iskustvo bilo je u Sloveniji, Ljubljani, gdje sam provela zimski semestar. Vidike sam proširila na različite načine, počev od saznanja da smo prema kvalitetu ali i kvantitetu teorijskog znanja i informacija kojima raspolažemo, mnogo ispred studenata iz brojnih razvijenih zemalja. Tu je naša prednost koju možemo iskoristiti na praktičnom nivou. Dalje, u Slovačkoj, Bratislavi, na mojoj drugoj razmjeni, ovo saznanje postalo je očigledna činjenica. Razmjena vam daje priliku da sagledate širu sliku. Vidite šta je to u čemu smo, kao društvo i individue dobri ili loši. Daje vam priliku da radite na sebi. Svakako, uvidjela sam i nedostatke obrazovnog sistema, u pogledu nedovoljno praktične nastave, ali istovremeno i šire nedostatke društva u cjelini. Naš mentalitet može biti naša najveća mana ali ujedno i naša prednost. I da, razmjene nijesu samo stvar obrazovanja u najužem smislu. Razmjene su prevazilaženje granica, upoznavanje sebe, druženja, putovanja i sve ostalo što studentski život može ponuditi u našoj državi, ali u još boljem svijetlu. Ukoliko ste u prilici, ne mislite dva puta, odlazak na razmjenu promijenice vaš pogled na društvo i svijet!

*Maida Pilica,
Ekonomski fakultet UCG*

Razmjena vam daje priliku da sagledate širu sliku. Razmjene nijesu samo stvar obrazovanja u najužem smislu. Razmjene su prevazilaženje granica, upoznavanje sebe, druženja, putovanja i sve ostalo..

Iskustvo studiranja u Poljskoj

Odluka o odlasku na studentsku razmjenu se često ne done- se iz straha od nepoznatog. Jedna od najljepših stvari koje je meni program donio je upravo nestanak ovakve barijere – i spoznaja da će nam najljepši trenuci doći onamo gdje se usudimo napraviti prvi korak.

Semestar proveden u Poljskoj je poseban iz mnogo razloga - uvidjela sam mogućnosti koje pruža veća sredina, prijatnu atmosferu života u multikulturalnoj zajednici, neplaniranih putovanja sa prtljagom od samo jednog ruksaka i stekla brojna poznanstva, ali i pravu prijateljicu sa kojom sam podijelila sve ove trenutke. Iskustvo je i više nego značajno jer pomaže da otkrijete stranu sebe koja se možda skrivala u toplini roditeljskog doma, a nosi sve pozitivne stvari koje jedna nezavisna mlada osoba ima.

Ovaj period pruža mogućnosti koje možda nijesu dostupne u našoj državi, pa predlažem da i izaberete poneki predmet koji naši univerziteti ne izučavaju, upišete se na aktivnost koja nije tipična za crnogorsku tradiciju, koristite jeftinije avio-konekcije i što više se družite sa internacionalnim kolegama. Na kraju, vratićete se kući sa divnim uspomjenama, poučnim i srećnim trenucima, i shvatićete da su baš ta sjećanja koje nosite mnogo veća od prepunih torbi nakon polugodišnjeg odustva. Najvažnije od svega, uvidjećete da vas tako i od svakog sledećeg životnog uspjeha dijeli samo - vaša odluka.

Jovana Račković,
Ekonomski fakultet UCG

Iskustvo na Univerzitetu u Beču za ekonomiju i biznis

Akademski svijet nije jednostavno razumijeti, niti je lako živjeti u njemu. Kada sam počela svoj studentski život, nijesam ni slutila da ću ga privesti kraju sa iskustvom koje posjedujem danas. Ljubav prema putovanjima, želja za školovanjem i sticanjem znanja van granica Crne Gore oduvijek je tinjala u meni. Zahvaljujući saradnji koju Ekonomski fakultet ima sa Univerzitetom za ekonomiju i biznis u Beču, moja putešestvija otpočinje u martu 2017. godine.

Osim toga što odiše istorijskim i kulturnim bogatstvom, Austrija je među poželjnijim studentskim destinacijama zahvaljujući kvalitetu sistema obrazovanja, koji se prepoznaje širom Evrope. Univerzitet na kojem sam realizovala program mobilnosti, u trajanju od jednog semestra, nudi vrhunska predavanja i istraživanja iz oblasti ekonomskih nauka. Predavanja su pretežno zasnovana na kako samostalnom, tako i grupnom radu studenata, gdje se ocjenjuje kritičko mišljenje i sposobnost rješavanja problema, kvalitet pripremljenih prezentacija koje moraju biti iscrpne, vizuelno prilagođene i propraćene dobro uvježbanim nastupom. Dakle, suštinskom prednošću austrijskog obrazovnog sistema smatram prida- vanje većeg značaja praktičnom izvođenju nastave. Ubrzan ritam života, nepredvidiva svakodnevnica, svaki dan koji sa sobom nosi neko novo uzbuđenje, mnoštvo različitih doga- đaja kojima sam mogla prisustvovati, raznolikost predmeta

Uviđanje mogućnosti koje pruža veća sredina, život u multikulturalnoj zajednici, brojna poznanstva...

i sjajna interakcija sa profesorima i internacionalnim studentima, nadmašila su moja očekivanja, doprinijela mom profesionalnom i društvenom razvoju.

Sada, sumirajući svoja iskustva, mogu konstatovati da je odluka da pođem na razmjenu bila moja najbolja životna odluka. Stečena znanja, sklopljena prijateljstva, prilika da osjetim multikulturalnost samo su dio ovog nezaboravnog

iskustva, koje svima od srca preporučujem. Sa suzama se oprostih od profesora, kolega i cimera, od svoje druge kuće, a po povratku u Podgoricu sa najiskrenijim osmijehom upisah i ovo iskustvo u svoje memoare.

*Anđela Vlahović, student
Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore*

METU vam nudi nezaboravno iskustvo, prijatne i najljubaznije ljude i profesore, nudi vam i upoznavanje druge kulture i običaja, nudi vam nešto drugačije od drugih.

Zašto baš METU? Kao što ste već upoznati, *Middle East Technical University* se nalazi u glavnom gradu Turske, Ankari. Udaljen je svega od centra grada 10 min voznje. Ono po čemu se razlikuje ovaj fakultet i što ga čini čarobnim i nezaboravnim iskustvom jeste što je u pitanju kampus fakulteta. Dobijate priliku doživjeti i biti dio jednog ogromnog Univerziteta. Kampus se prostire na velikoj površini koja je ograđena i u koju ne možete ući bez vaše ID kartice koju dobijate prilikom samog dolaska. Od fakulteta do vaših domova svakodnevno cirkulišu besplatni autobusi, pored njih imate besplatne teretane, bazene i terene za tenis. U centru kampusa nalazi se ogroman park i tržni centar za sve vaše osnovne potrebe.

Nemojte se bojati kako ćete se snaći jer METU misli i na to. Svaki Erasmus student prilikom dolaska dobija svog host studenta koji mu pomaže oko svih početnih stvari, dok je prva sedmica organizovana samo za vas i vašu orijentaciju unutar kampusa! Host studenti tokom vašeg boravka organizuju niz putovanja za sve Erasmus studente. METU vam nudi nezaboravno iskustvo, prijatne i najljubaznije ljude i profesore, nudi vam i upoznavanje druge kulture i običaja, nudi vam nešto drugačije od drugih.

*Marija Bukulica, student
Fakultet za pomorstvo, UCG*

Iskustvo mobilnosti u okviru Erasmus Mundus Green Tech programa

Efekat koji je Green Tech program mobilnosti imao na moj život mjeri se kroz jedinstveno iskustvo i ogroman uticaj na način donošenja odluka. Doktorske studije su mi omogućile da unaprijedim znanje i kroz drugačiju prizmu sagledavam i rezonujem informacije. Zahvaljujući podršci porodice i prijatelja sam donio odluku da upišem doktorske studije, dok je Green Tech WB stipendija omogućila da u potpunosti se posvetim istraživanju i realizujem unaprijed definisane ciljeve. Od samog početka programa, koordinatori na Univerzitetu Crne Gore i Univerzitetu Vigo, su mi pružali ogromnu podršku. Uz pomoć kompletno stipendiranog studijskog programa u trajanju od tri akademske godine stekao sam ogromno iskustvo (9 akademskih konferencija, 4 naučne publikacije iz oblasti međunarodnog biznisa) koje će biti krunisano odbranom doktorske dizertacije na temu: “The role of managerial cognitive reasoning on the internationalization decision-making of small ventures”.

Društveni događaj na Španskoj akademiji za menadžment

Prezentacije disertacije pred departmanom

Jedinstvena vrijednost Green Tech WB projekta se ogleda u tome što osim omogućavanja finansijske, administrativne i moralne podrške stipendistima omogućava sklad sa ostalim aspektima života. Uz pomoć odlično osmišljenog programa podrške Green Tech WB i aktivnosti međunarodnog doktorskog programa na Univerzitetu u Vigo imao sam priliku da putujem, igram košarku i učestvujem u kulturno/istorijskim rutama po regionima Španije.

Nadam se da će moje pozitivno iskustvo omogućiti mladima iz Crne Gore da apliciraju za akademske razmjene i steknu međunarodno iskustvo. Akademske publikacije i objavljeni radovi su dostupni na upit, za sva ostala pitanja o iskustvima razmjene zainteresovani me mogu kontaktirati putem e-maila: bvlacic@uvigo.es.

Božidar Vlačić

Student doktorskih studija na Ekonomskom Fakultetu,
Univerzitet Vigo, Španija

Mobilnost na Univerzitetu u Hajdelbergu

Tog jutra poranih na posao i, planirajući raspored za predstojeću sedmicu, uđoh na sajt fakulteta. Dok držim olovku u ruci spremna da mehanički zapišem kad je predavanje, pogled mi pada na novu vijest i odvlači pažnju: „U okviru Erasmus+ programa nude se stipendije za studije na Univerzitetu u Hajdelbergu u Njemačkoj“. Hajdelberg? Kucam ime grada i pretražujem. Jugozapad Njemačke – „Nije loše“, mislim, „ne bi trebalo da je mnogo hladno“. Ulazim na sajt Univerziteta – „najbolji univerzitet u Njemačkoj“, „njemački najstariji univerzitet“, „medicinski centar Evrope“, „30 000 studenata“, „rangiran među top 50 svjetskih univerziteta“. Usput se oduševljavam i fotografijama grada, koji je poznat po filozofima i naučnicima, koji su šetali njegovim kaldrama. Već se zamislih tamo. I tako, uhvatih sebe kako šaljem mejl Erasmus+ kancelariji, kako bih se malo bolje raspitala o programu i uslovima apliciranja. Pola godine kasnije, pakujem kofere i putujem u nepoznato.

Zahvaljujući Erasmus+ stipendiji provela sam nezaboranu godinu, upoznala i stekla nove prijatelje iz raznih krajeva svijeta, naučila još jedan jezik, upisala master studije, a sada živim u jednom od najljepših gradova Evrope. Ovo je jedno od onih iskustava koja vas u potpunosti promijene – vaš način razmišljanja, života, uživanja. Znete ono kada ste daleko od najbližih i dobro poznatog osjećaja sigurnosti, kada vas ne čeka toplo jelo po povratku kući, kad sami puniti frižider i štedite za rentu stana? Ili kada se nađete u nepoznatom gradu ljudi čiji jezik i kulturu ne poznajete, pa se snalazite kako znate i umijete – oštrina sopstvenih čula vas iznenadi. Znete li kako je tek neprijatno kada odete na predavanje koje je na stranom jeziku, pa i ono što znate više ne znate, jer ne umijete da se izrazite kako želite, pa vas svi čudno gledaju, a vi tonete niz naslon stolice. E, a znate li šta je najgore? Kad „bacite“ onu dobru, podgoričku šalu punu ironije, pa se i sami

nasmijete svojoj domišljatosti i vrcavosti, a preko puta vas bljedo lice i čudan pogled...

Ako ne znate, vrijeme je da otkrijete! Erasmus+ program vam pruža idealnu priliku da živite u evropskim gradovima i studirate na najboljim univerzitetima, da se osamostalite, naučite da sami planirate svoj budžet, da se snalazite u novim i, ponekad, neprijatnim situacijama, da komunicirate sa ljudima iz različitih sredina, sa drugačijim navikama od vaših. I, ma koliko teško bilo, a čovjek se brzo navikne, na kraju shvatite da to i nije toliko loše iskustvo. Naprotiv, pomjeri vas. Natjera vas da napustite svoju zonu komfora i svega poznatog. Pokaže vam da možete više i bolje. Na kraju budete ponosni što ste prevazišli sebe i svoje strahove. Uz to, upoznate novu kulturu i ljude, pohađate predavanja koja niste imali prilike ranije, postanete tolerantniji za razlike, i dobijete drugu kuću. To iskustvo vam pokaže i da morate još mnogo da radite na sebi – da učite, osjećate, otkrivete, da ima i radoznalijih, snalažljivijih i upornijih od vas, koje treba stići. Ali, budete zadovoljni kad vidite da ste već na putu ka tome. I, tako, pomjerate svoju granicu mogućeg. I iznenadite se kad upoznate novog/novu sebe.

P.S. Ukoliko ne uspijete da pronađete predmete, kako biste popunili Learning Agreement i preveli ocjene po povratku u Crnu Goru – ne dozvolite da vas to zaustavi! Predmete možete položiti po povratku ili u avgustovskom roku. Mjesec dana dodatnog učenja je nemjerljiva “žrtva” u odnosu na ono što doživite tokom godinu dana boravka u nekoj novoj zemlji! Ne zaboravite – sreća prati hrabre! ;)

Andela Mićanović,
student

Pojmovnik:

Alumni – udruženje diplomiranih studenata sa iste ustanove visokog obrazovanja.

Aplikant/Podnosilac zahtjeva – Organizacija učesnik ili neformalna grupa koja predaje zahtjev za dodjelu bespovratnih sredstava. Podnosioci mogu podnositi zahtjev pojedinačno ili u ime ostalih organizacija koje učestvuju u projektu. U posljednjem slučaju podnosilac zahtjeva ima ulogu koordinatora.

Certifikat – U kontekstu programa Erasmus+, dokument koji se izdaje osobi koja je završila obrazovnu aktivnost u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih, prema potrebi. Tim se dokumentom potvrđuje učestvovanje u aktivnosti i, prema potrebi, ishodi učenja učesnika u aktivnosti.

Cjeloživotno učenje – Sve opšte obrazovanje, stručno obrazovanje i osposobljavanje, neformalno učenje i informalno učenje preduzeto tokom cijelog života koje rezultira unapređenjem znanja, vještina i kompetencija ili učestvovanjem u društvu u okviru lične, građanske, kulturne, društvene perspektive i/ili perspektive povezane sa zapošljavanjem, uključujući pružanje usluga savjetovanja i usmjeravanja.

Konkurs – Poziv koji je objavila Komisija ili koji je objavljen u njeno ime za dostavljanje, u datom roku, prijedloga aktivnosti (mjere) koja je u skladu s ciljevima koji se nastoje ostvariti i koja ispunjava potrebne uslove. Pozivi na podnošenje prijedloga objavljuju se u Službenom listu Evropske unije (serija C) i/ili na relevantnim stranicama Komisije, nacionalne ili Izvršne agencije (EACEA).

Konzorcijum – Dvije ili više organizacija učesnica koje zajednički pripremaju, sprovode i prate projekt ili aktivnost u okviru projekta. Konzorcijum može biti nacionalni (tj. uključuje organizacije s poslovnim sjedištem u istoj zemlji) ili međunarodni (uključuje organizacije učesnice iz različitih zemalja).

Dupla diploma – diploma istog studijskog programa koja je izdata od strane dvije institucije visokog obrazovanja iz različitih zemalja.

Koordinator/organizacija koordinator – Organizacija učesnik koja podnosi zahtjev za bespovratna sredstva programa Erasmus+ u ime konzorcijuma partnerskih organizacija.

Kreditna mobilnost – Ograničeni period studija ili stručne prakse u inostranstvu – u okviru tekućeg studija u

matičnoj ustanovi – u svrhu sticanja bodova. Nakon perioda mobilnosti, studenti se vraćaju u matičnu ustanovu kako bi završili studije.

Kredit – Skup ishoda učenja pojedinca koji su ocijenjeni i koji se mogu prikupljati radi sticanja kvalifikacije ili prenositi u druge programe učenja ili kvalifikacije.

Mobilnost u svrhu sticanja kvalifikacije visokog obrazovanja – Period studija u inostranstvu radi sticanja akademskog stepena ili diplome u određenoj zemlji ili zemljama.

Partnerska zemlja – jedna od zemalja iz regija širom svijeta koje djelimično učestvuju u međunarodnoj kreditnoj mobilnosti (ne doprinose u potpunosti finansijski i nemaju Nacionalne Agencije za program mobilnosti); Švajcarska, Andora, Monako, San Marino, Vatikan, Iran, Irak, Jemen i zemlje persijskog zaliva nemaju pravo učesća u programu međunarodne kreditne mobilnosti.

Programska zemlja – jedna od zemalja koje u potpunosti učestvuju u međunarodnoj kreditnoj mobilnosti. Programske zemlje su zemlje članice Evropske unije, Turska, Makedonija, Lihtenštajn,

Island i Norveška. Programske zemlje imaju Nacionalne agencije (koje nemaju partnerske zemlje) i u potpunosti finansijski doprinose programu međunarodne kreditne mobilnosti (što ne važi za partnerske zemlje).

Zajednički studij – Studijski programi visokog obrazovanja (studije ili istraživanje) koje zajednički osmišljavaju, pružaju i u potpunosti priznaju dvije ustanove visokog obrazovanja ili više njih. Zajednički studiji mogu se sprovesti na bilo kojem nivou visokog obrazovanja, tj. dodiplomskom, diplomskom ili doktorskom. Zajednički studiji mogu biti nacionalni (tj. ako su sva uključene ustanove visokog obrazovanja iz iste zemlje) ili transnacionalni/međunarodni (tj. ako su među uključenim ustanovama visokog obrazovanja zastupljene najmanje dvije različite zemlje).

Zajednička diploma – Jedinstvena potvrda o stečenom akademskom stepenu koja se dodjeljuje studentu po završetku zajedničkog programa. Zajedničku diplomu moraju potpisati nadležna tijela dvije ili više ustanova učesnika i ona mora biti zvanično priznata u zemljama u kojima se nalaze ustanove učesnici.

Ugovor o učenju (Learning agreement) – ugovor koji sklapaju institucija koja šalje i institucija koja prima zajedno sa studentima i u kojem su navedeni

podaci o studentu i predmetima koje će student pratiti na određenom univerzitetu tokom perioda mobilnosti.

Priznavanje diploma/perioda obrazovanja – proces formalnog verifikovanja stečene kvalifikacije ili perioda obrazovanja od nadležnih institucija (univerziteta ili državnog organa) u svrhu zapošljavanja ili nastavka studija.

Priznata diploma – diploma stečena na akreditovanoj ustanovi visokog obrazovanja.

Prijava (application form) – obrazac koji se popunjava prilikom prijavljanja studenata, nastavnog osoblja ili institucija visokog obrazovanja za učešće u međunarodnoj kreditnoj mobilnosti.

PIC – jedinstveni kod koji se sastoji od 9 cifara i koji mora posjedovati svaka organizacija koja učestvuje u programu mobilnosti.

Erasmus Student Charter – dokument koji institucija koja šalje daje svakom studentu koji je korisnik Erasmus+ međunarodne kreditne mobilnosti, i u kojem su definisana prava i obaveze studenata tokom studiranja ili obavljanja prakse. Ovaj dokument obuhvata i korake koje student treba da preduzme prije, tokom i nakon perioda mobilnosti.

Studentska praksa (Traineeship) – Provođenje određenog vremenskog razdoblja u preduzeću ili organizaciji u drugoj zemlji radi sticanja posebnih kompetencija koje su potrebne na tržištu rada, radi sticanja radnog iskustva i radi boljeg razumijevanja privredne i socijalne kulture te zemlje.

Placement Contract – ugovor koji se potpisuje od strane studenta i organizacije koja prima u cilju obavljanja studentske buke.

CHE (Povelja Erasmus za visoko obrazovanje) – Akreditacija koju daje Europska komisija i na temelju koje su ustanove visokog obrazovanja iz zemalja učesnica programa prihvatljive za prijavljanje i učestvovanje u aktivnostima obrazovanja i saradnje u okviru programa Erasmus+. U Povelji su istaknuta temeljna načela koja ustanova mora poštovati prilikom organizacije i sprovođenja visokokvalitetne mobilnosti i saradnje te se u njoj navode uslovi s kojima je ona saglasna kako bi osigurala visokokvalitetne usluge i postupke te pružila pouzdane i transparentne informacije.

Viša sila – Nepredviđena izuzetna situacija ili događaj izvan kontrole učesnika koji nijesu uzrokovani njegovom greškom ili nemarom.

Šta nas očekuje u 2019. kada je u pitanju međunarodna kreditna mobilnost?

Budžet predviđen za 2019. godinu će u velikoj mjeri biti sličan budžetu dodijeljenom za prethodno objavljeni poziv. Budžet predviđen za 2019. godinu će u velikoj mjeri biti sličan budžetu dodijeljenom za prethodno objavljeni poziv.

Osim 11 predviđenih “koverti” sa finansijskim sredstvima koje pokrivaju svaku regiju svijeta, Evropska komisija dodjeljuje i dodatna finansijska sredstva za određeni broj tzv. prioritetnih zemalja. Nacionalne agencije će biti u mogućnosti da se odluče za određeni dio sljedećih “prozora” sa novčanim sredstvima:

- › 3 miliona eura – Tunis
- › 6 miliona eura – Južna Afrika
- › 1,75 miliona eura – Gruzija
- › 1,425 miliona eura – Moldavija
- › 1,25 miliona eura – Ukrajina

Novine po pitanju regiona Zapadnog Balkana?

Punopravna programska zemlja od 2019. godine – Srbija – se više neće kvalifikovati kao partnerska zemlja u okviru međunarodne kreditne mobilnosti, tako da je otvorena mogućnost učestvovanja u projektima međunarodne kreditne mobilnosti crnogorskih sa institucijama visokog obrazovanja iz Srbije.

Shodno novim okolnostima, budžet na raspolaganju za preostale zemlje zapadnog Balkana neće biti smanjen, tako da upravo ovaj konkursni rok predstavlja veliki izazov za partnerske zemlje zapadnog Balkana. Rok za podnošenje prijave za projekte međunarodne kreditne mobilnosti je **5. februar 2019. godine u 12:00h (prema vremenskoj zoni u Briselu).**

Više informacija možete pronaći na web sajt-u Nacionalne agencije ili Nacionalne Erasmus+ kancelarije u vašoj zemlji:

https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/contact_en

